

Lettera dell'amicitia e dell'unione di Costantino gran Cesare, e di S. Silvestro Sommo Pontefice, e di Tridade Re dell'Armenia, e di S. Gregorio Illuminatore della natione Armena, scritta nell'anno del signore 316. (ital. et armen.)

Padova; Padua 1690

Signatur: 16758-A

Barcode: +Z158055401

Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ158055401>

Umfang: Bild 1 - 116

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzzangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

NAIS. KON. HOFT BIBLIOTHEK

16.758-A

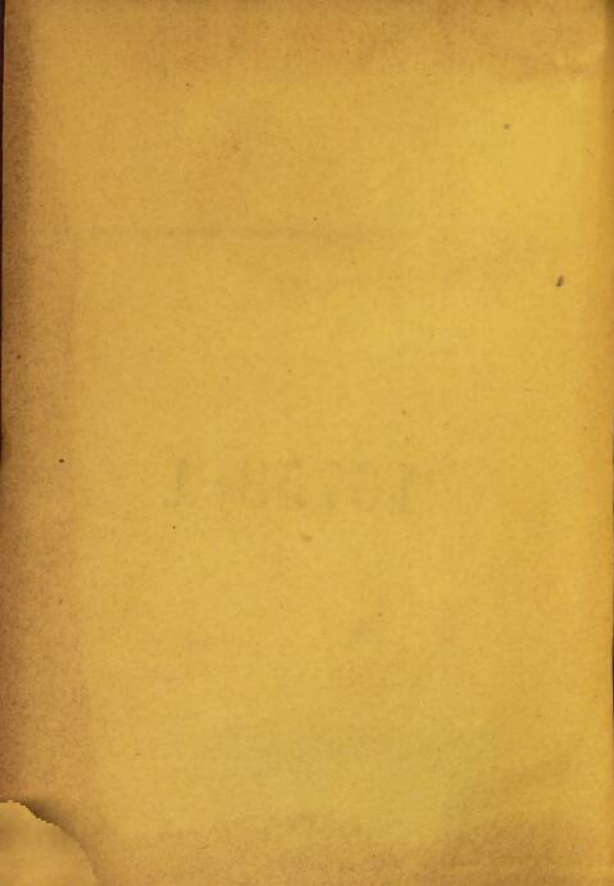
ALT-

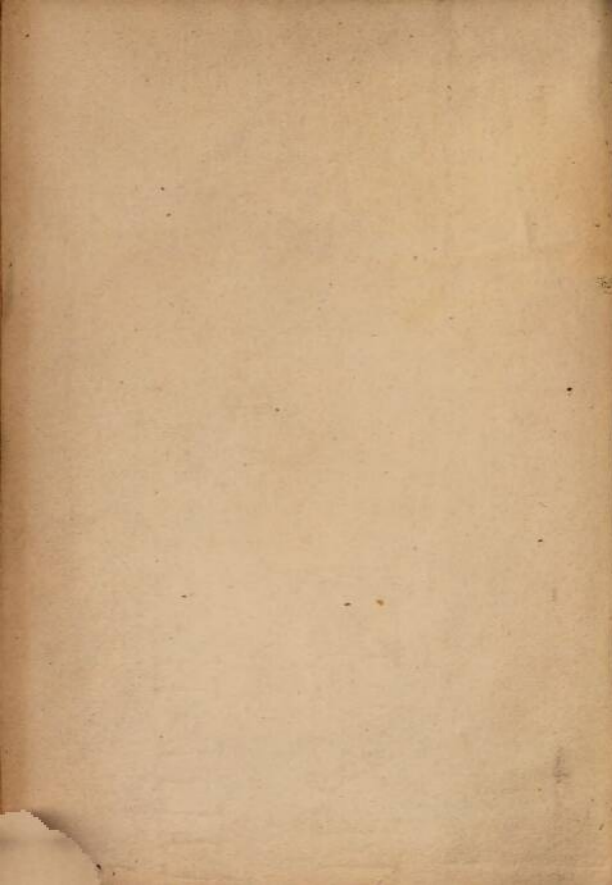
La. 18. J. 80.

16758-A.

ԹԻ ՌԷ Խ ԹԻ

Արդյ եւ միաբանութիան •

մեծի կայսերն Առաքանդիանո

սի և արքայն Աեղբետրոսի Ա ի հա

Պատին և Տրդատայ Հայոց Աք

բայի , և Արքայն Վրիգորի Հա

յոց լուսաւոյն շարագրեցեալ

ամի ԹՆ 316 • Եւ Տարագրեցեալ

Ի Թուի ԹՆ 1690 • Ի Վաղվա •

LITTERA DELL'AMICITIA,

E DELL'UNIONE,

Di Costantino gran Cesare, e di S.

Silvestro Sommo Pontefice, e di

Tridade Rè dell'Armenia, e di

S. Gregorio Illuminatore della

Natione Armena, scritta nell'

anno del Signore 316.

IN PADOVA, M. DC. LXC.

Con Licenza de' Superiori.

Մայր

ԲՆԻ

Օգնական քրիստոնէից • անդ՝ լն •

Յանուսն հօր և որդւոյ և հոգւոյն
սրբոյ • ամէն •

ին նօսինէ բառրիս եղ Քիլիկ եղ
սբիրիգոս սանգդի •

Մ ւ ի ն •

Մ լի մարիայ կրացիայ բլէնայ մօ
մինոս դէգուամ • պէնէտիգդայ դու
ին մոլիէրիպուս եղ պէնէտիգդուս
Քուուգդուս վէնդրիս դուի եհսուս
Սանգդայ մարիայ մադէր տէի օ
րայ բրոյ նօսիս բէգադօրիպուս
նանգ եղ ին օրայ մօրդիս նօսդի
ամէն •

4
ԹՆԻՍԹՆՆԱՅ

և

ՄԻԸՐԸՆՈՒԵԸՆ

Տե՛ծի կայսերն կոտտանդիանոսի և
սրբնյն սեղբեսարոսի վէհագու
նի փափին Տրդատայ հայոց ար
քայի և սրբոյն Ղրիգորի հայոց
| ուսաւորչին շարագրեցեալ յա
մի ամն երեքհարւր և տասն և
վեց ուխտիւք և Ղաշամբք Ան
քակտե լեօք՝

Մժօք և կարողութե՛ք համա
գոյն սրբոյ երրորդութեն
հօրն անհասի և անպարա
գրելոյ և Սիաճնի որդւոյ
նր ամն մերոյ և փրկչին յիքի,
և կենարարի և մխիթարչի սրբոյ հո
գւոյն

L E T T E R A
 DELL'AMICITIA,
 E
 DELL'UNIONE,

*Di Costantino gran Cesare, e di San
 Silvestro Sommo Pontefice, e di Tri-
 dade Rè dell' Armenia, e di S. Gre-
 gorio Illuminatore delli Armeni, scrit-
 ta nell' Anno del Nostro Signore
 316: Con voti, e patti inaltera-
 bili:*

ON la virtù, e compia-
 cimento della Santissima
 Trinità del Padre imper-
 scrutabile, & incircon-
 scrittibile, e dell'Unige-
 nito suo Figliuolo Giesù Christo, e
 dello Spirito Santo vivifico, e conso-

A 3 lato-

գւոյն այս գիր կայսերական իմ չա
 ստատուն և անփոխադրական մնայ
 ցէ • որ գծագրեցաւ հզօրիւ հրա
 մանաւ ինքնակալի և մշտայաղթի
 կայրներս կոստանդիանոսի և մեծի
 և օգոստոսիառի Թագաւորաց, Թա
 գաւորիս • Տիեզերատարածի և աշ
 խարհատիրի խրոխտի և անխոն ար
 հելւոյ իշխանութեն հռոմայեցւոց.
 Արզօրութբ ճշմարտին իմ տիրեմ
 ամենեց տիեզերաց ՚ի ծագացն ով
 հիանոսի ահագնոյ ծովուն մինչև
 ցելս արևու յաղթողիւ զօրութբ
 պարծանաց խաչին քնի • Աւստորա
 գրեցաւ հրամանաւ մեծի փափին
 հռոմայեցւոց Աւստրոսի Աեղբես
 տրոս կոչեցելոյ յաջորդի գլխաւո
 ըի, առաքելոցն սրբոյն պետրոսի
 որ երկնաւորօք բանալեօք ունի
 ղի շխանութիուն յարեմտից մի
 նչև

latore questa scrittura Cesarea ri-
 manga ferma, & immutabile. La
 quale fu scritta con potentissimo
 comando del Vittorioso Monar-
 ca Cesare Costantino Augustissimo
 Rè di Regi: Del Vastissimo, &
 Amplissimo, gloriosissimo, & in-
 vincibile Imperio Romano: Che
 con la virtù del vero Dio coman-
 dò a tutto il Mondo dal Capo del-
 l'Oceano gran Mare infino all'Orien-
 te con la vittoriosissima virtù del-
 la Croce di Giesù Christo. E fu
 sottoscritta con il comando del
 Sommo Pontefice di Romani Eufe-
 bio, chiamato Silvestro Successore
 del Prencipe delli Apostoli San-
 Pietro, che con le Celesti chiavi
 hà l'auctorità dal Ponente sino
 all'Oriente sopra tutte le Natio-

A

4

Ri,

նչև ցարևէրս իսխր ամենից ազգաց
 և ազանց և լեզուաց քրիստոսադա
 ւանից և է կապող և արձակող 'ի
 յերկինս և 'ի յերկրի և հրամանա
 տար հզօր 'ի յընդհանուրս եկեղէ
 ցիս քնի •

Վանցի 'ի հրաւիրմանէ հօգւոյն
 սրբոյ հասին առ մեզ մեծն Յոհան
 նէս կոչեցեալն արիդատէս արքայն
 հայոց և կենդանի վկայն քնի և մեծ
 խոստովանօղն ար սբ Ղրիգօր լու
 սաւորիչն ամենից արևելից և հիւ
 սիսոյ կողմանն սիրելիք եղբարք և
 բուն բարեկամք մերք 'ի քնի բարձրա
 դասի իշխանութես մերում հաւա
 տարիմք և հազարապետք մերոց խոր
 նոց խորհրդոց • ժառանգակալք աշ
 խարհակալք և տիեզերասաստք ըն
 բոլորի արքայութե արշակունեաց
 որք չուեալք էին յարևմտից Կալ

ni , e le lingue , che confessano
 GIESU CHRISTO , & può
 ligare , & absolvere nel Cielo , e
 nella Terra , e comandare à tut-
 te le Chiese Christiane .

Perche con l' inspiratione dello
 Spirito Santo sono pervenuti quà
 Giovanni chiamato Tridade Rè
 delli Armeni , e vivo testimonio
 di Giesù Christo , e gran Confesso-
 re S. Gregorio Illuminatore di tut-
 to il Levante , e della parte Setten-
 trionale , fratelli nostri cari , & a-
 mici nostri veri in Christo diffen-
 sori del supremo nostro Imperio ,
 e Secretarii del nostro profondissi-
 mo secreto , possessori , coman-
 datori , e governatori di tutto il
 Regno delli Arsagi , li quali era-
 no partiti dal Levante per venire
 à vi-

՚ի տեսութի տեղեացն տէրսւնսկա
 նաց տանս արեւմտեան և արևելա
 ժառանգի և նշխարաց սրբոց ա
 ուաքելոցն և յաջորդի նոցա մեծի,
 փափին, և պերճապսակի կայսերս
 նորրնձայի ՚ի հաւատս քսի սյ, և
 մեծի դշխոյին հեղինեայ հզօրի թա
 գու հւոյն և ծիրանածնից զար
 դուց զաւակաց զօրացելոց. ըն
 դոր հրճուեցեալ բերկրեցաւ ինձ
 ահատատ թագաւորութին մեր,
 և մեծահան դիտիւք հանդերձա
 նօք ելաք ընդ առաջ արարատեան
 թագաւորին և ազգանաղեան գն
 դին և պատահեցեալք միմեանց
 զերկիրպակութիս մատուցաք սյ ար
 քային մերոյ յսի քսի և ող ջուներալք
 զմիմեանս դարձաք ՚ի վկայարանս
 սրբոց առաքելոցն և երկիրպագե
 ցաք ինձամուխ սրբոց նշխարացն,
փառս

à visitare li luoghi Sacri della nostra
 Casa Occidentale , che possiede il Le-
 vante , & anche per visitare le Reli-
 quie delli Santi Apostoli Pietro , e
 Paolo , & il Papa loro successore ,
 per riverire il Coronato Cesare no-
 vitio nella fede di Giesù Christo con
 la sua virtuosissima Imperatrice Ele-
 na , e li suoi porporati Figlioli no-
 velli . Onde sentendo questo si giubi-
 lò , e si rallegro il nostro Regno con-
 fermato da Dio , e con grandissimo
 apparato andassimo avanti à ricevere
 il detto Rè del Monte Ararat . Con
 tutta la nobiltà d'Ascanas , & occor-
 rendogli adorassimo Iddio , & il Rè
 nostro Giesù Christo , e bacciando-
 ci reciprocamente ritornassimo alli
 Tempj delli Santi Apostoli , e rive-
 rissimo le loro Sacre Reliquie glorifi-

can-

փարուսորելով զքս • և եկեալք ՚ի
 պալատն պանծալի բազմեցաք ար
 քայքս ՚ի միում բարձրաբերձի բա
 զմականի և հայրապետքն յայլում
 գերուհրաշի գահաւոր ակի •

Եւ զբազումս աւուրս անցուցաք
 ՚ի հոգևորս և ՚ի մարմնաւորս ուր
 ակուածիս • Եւ իսկոյն հրաման հա
 նաք ընդ ամ տիեզերական իշխա
 նութին մեր զի ամենեքեան ուրս
 խանայցեն ՚ի կերակուրս և յրմպե
 լիո ընդ ամ աշխարհ , և արգելա
 նիցին հարկահանք ընդ ամս տեղիս
 յայսմ ամի յաղագս ցնծութե սր
 տից մերոց •

Իսկ ըստ հաճութե սրբոյ լուսա
 ւորչիս աղատեսցին գերեցեալք ար
 ձակեսցին կապեցեալք զերծցին բան
 տար դեցեալք պատառեսցին մաւ
 րհակք պարտապանաց դատք և
 իրա

do Giesù Christo , poi venendo all'Imperial Palazzo habbiamo fatto sedere li Prencipi in un luoco supereminente , e li Pontefici in un altro .

E passaffimo per molti giorni nell'allegrezze Spirituali , e corporali , e subito commandaffimo à tutti li luoghi del nostro Imperio , che tutti si rallegrassero nelli banchetti , e festini honesti , e cessassero le Gabelle in tutto questo Anno per l'allegrezza del nostro cuore .

Et al piacimento di questo Santo Illuminatore liberaffimo li Schiavi , sciogliessimo li ligati , lasciassimo gl'incarcerati , sbrigassimo li Chirografi delli debitori , facessimo

իրաւունք ելցեն յարքունուստ ւս
մենից որբոց և այրեաց և հայրե
նազրկաց .

Այլ ըստ հաճութե քաջի եղբօ
րս մերոյ տրդատոյ դարձցին ւամբ
դատասպարտեցեալք որք ՚ի քրա
կանս մետաղս իցեն և թողցին ւամբ
սպարտք արքունականք .

Ի նդորս և զաղօրհնութե առա
քեցաք ընդ ւամ աշխարհ իշխանու
թեա մերոյ ՚ի յապանդանոցս և ՚ի
զենլիս որք առանին զիմի հեթանո
սաբար լինիցի խրախութին մեր .

Նա և զդաւանութի հաւատոյ
սրբոյն գրիգորի լուսաւորչին ար
ձանագրով քարոզեցաք յամս եկեղե
ցիս ուղղափարաց .

Իսկ յորժամ հանդերձեցան հրա
ժարիլ ՚ի մենջ հոգեզարդ Հայրն
մեր և եղբայրս տրդատս զժողով
մեծ

mo favori, e giustificationi nel nostro Imperial Tribunale per li Pupilli, e Vedoe, e Banditi di loro Paese.

Così al piacimento del nostro generoso fratello Tridade facessimo gratia à tutti li condannati alli fordini metallici, e condonassimo tutti li debiti imperiali.

E mandassimo Sal benedetto alle macellarie per tutto il luoco del nostro Imperio acciò nostre vivande non sino simili à quelle delli Ethnisi.

E la professione della Fede di S. Gregorio Illuminatore facessimo pubblicamente leggere per tutte le Chiese delli Cattolici.

E quando erano da partirsi da noi virtuoso Padre nostro Gregorio, e fratello Tridade facessimo

CON-

մեծ արարաք ՚ի հանդիսի առաքե
 լոցն, գճի. սինկղիստոսաց, և իդ
 թագաւորաց և բազմաբիւրից իշ
 խանաց դաղճատականաց հնազան
 դեցելոց ՚ի ներգոյ բարձեր բազկիս
 մերոյ աստուծով օժանդակեցելոյ.
 Աւեր բազկակից եղբայրս մեր հր
 դատ իւրովք գահիրիցովք և մեծ
 ամեծիւք նախարարօք եօթանաս
 նովք հազարօք.

իսկ և երկօքին հայրապետքն իւ
 րեանց արքի եպիսկոպոսօքն և քա
 հանայիւքն Վնդ կամօքն այ և միջ
 նորդու թք սրբոհւոյ ամ ածնին և
 սրբոց առաքելոցն և ամենից սրբոց,
 և կօքին արքայքս և երկօքին հայ
 րապետքն և երկօքին ազգքն հոռ
 մայեցւոց և հայոց իբրև միաբանք
 միախորհուրդք և համաշունչք եղ
 բարք գրեցաք միմեանց զգիր ուխ
 տից,

Congregazione in pretorio delli Santi Apostoli di 320. Sindici, di 24. Regi, e di molti Prencipi d'Italia sudditi all'alto braccio nostro da Dio suffragato. Dove era anche nostro Fratello Tridade, con tutti li suoi Prencipi, e Senatori grandi, cioè con settanta mille persone.

E due Pontefici con loro Arcivescovi, e Sacerdoti. Onde con la volontà di Dio, e con l'intercessione della Beatissima Vergine Maria, e di Santi Apostoli, e delli altri Santi ambedue Prencipi, & ambedue Pontefici, & ambedue Nationi di Romani, e di Armeni come d'accordi, e fratelli intimi scrivessimo la Lettera di promessi,

B

c

տից, և հաստատեցաք զդաշինսյա
 ւիտենականս ՚ի միջի մերում առա
 ջի կենարարի նշանի սրբոյ խաչին
 քի, արիականք լաթինացիքս, և
 անյաղթելիք թորգումացիքն. Այ-
 յաղափս հաւատարմութե հաստա
 տնոյ և անջրելոյ ուխտիս մերոյ զան
 գին արիւ են քի դնելով մեզ հանդի
 ման զգիրս զայս գրեցաք միմեանց
 Քրէրքս, այսինքն արեւմտեան ևար
 ւելեան ազգքս, զի զհաւատարմու
 թի և զոհր և զմիաբանութի պար
 տիցիմք առնել միմեանց ուն տն մե
 րում յի քի, ճգնելով իվր միմեանց
 մակուչափ, մեռանելով յօժարու
 թք իվր միմեանց, սիրելիք լինենով
 օիրելեացն և թշնամիք թշնամեացն.
 Եւ զի ՚ի յերկուց ազգացս միոք իշ
 խիցէ զսուր քարշել միմեանց, իսկ
 որքյանդ գնիցին սուրք նոցա մտցեն
 ՚ի

e confermassimo il patto eterno
 trà noi in presenza dello vivifico
 segno della Santissima Croce, cioè
 generosi Italiani, & invincibili Tor-
 comini. E per la confirmatione del
 fermissimo, & inalterabile voto no-
 stro mettessimo avanti li occhi il
 Pretiosissimo Sangue di Nostro Si-
 gnore Giesù Christo, e scrivessi-
 mo ambedue fratelli, cioè le due
 Nationi Occidentale, & Orientale,
 acciò osserviamo la fedeltà, e l'a-
 micitia l'una con l'altra come à No-
 stro Sig. Giesù Christo, diffenden-
 do l'una l'altra, & esponendo la
 nostra persona l'una per l'altra, &
 essendo amici delli amici dell'uno,
 e dell'altro, e inimici dell'uno, e
 dell'altro. E che nessuna di queste
 due nationi ardisca tirar la Spada
 contra l'altra, e chi farà arroganza la

'ի սիրտս նոցա և աղեղունք նոցա փշ
բեացին 'ի բազուկս իւրեանց .

Եւ այս ուխտադրու թիւ հաստա
տուն կացցէ 'ի մէջ երկուց ազգացս
մինչև 'ի կէտ կատարածի աշխար
հի . իսկ որք վերջացին յայտմանէ
վճռէ որոշեցեալք լիցին 'ի յեկեղե
ցւոյն քնի և զանէծս յուզայի և
ղկայենի առցեն , եւ տիրատարանաց
ազգին զմեղսն ժառանգեցեն . արդ
ընդ այսմիկ խորհրդոյ զհրովարտա
կս հանաք ընդ անստիեղերս իշխա
սու թէ մերոյ որք են յարևելս յայն
կոյս աղբիականի ծովուն և Դաբ
չոյս պոնտականի և կասբիականի
փխադոսացն ըստ այսմ սարասի .

Գիտու թի լիցի ձեզ ամենից ազ
գաց և աղանց և լեզուաց . թագա
ւորաց աշխարհակալաց և իշխանաց
ազգաց և գլխաւորաց գաւառաց

sua spada sia inficata nel suo cuore, & il suo arco sia spezzato nel suo braccio.

E questo patto resti fermo trà queste due Nationi in fino al fin del Mondo, e chi mancherà di questa sentenza sia privato dalla Chiesa di Christo, Anathematizzato come Cain, e partecipe di Giudei Crocifissori del Nostro Signore. E per questo fine mandassimo ordini per tutte le Provincie del nostro Imperio, che sono in Levante oltre il Mare Adriatico, & in mezzo di due Viceregi Pontico, e Caspico, in questo tenore.

Vi sia notificato tutte le nationi, e genti, e lingue, e Reggi, Potenti, e Principi delle nationi, e capi delle

B 3

Pro-

որք էք յափռիկեցւոց աշխարհին ,
 և արաբացւոց ՚իմիջագետաց աշ
 խարհիդ և ՚իմեծս ասորիս , ՚ի փիւ
 նկեցւոց աշխարհիդ և ՚իկիլիկեցւոց
 և ՚ի փիւսիքեցւոց աշխարհիդ ուր
 մեծնաստպետն նոյ զտապանն կազ
 մեաց իպամփիլացւոց և ՚իկապարով
 կացւոց աշխարհիդ և քեւթանացոց
 և ՚իգաղատացւոց աշխարհիդ ՚իպոն
 տացւոց և յասիացւոց աշխարհիդ և
 տնտնացւոց ՚իդրանէ բիւզունդաց
 ւոց մինչև ՚իդրունս հոնաց և սևհաւ
 աստարմր մահմանապահիդ մեծիդմի
 հրանայ թագաւորիդ վրաց և քաջի
 ու ոնայրի որքայիդ ազվանից և սյլոց
 իստոնի ճաղանճից բազմու թեց առհ
 ասարակ որք էք ՚իսադաստան և իդէլ
 մաստան որք և էք հաստատեցեալք ի
 վիրայ հաստատնոյ և ասեղահարի
 դաւազանիս երկաթեայ խրոխտի և
 ան

Provincie, che fete in Africa, in
 Arabia, in Mesopotamia, in
 Soria, in Fenicia, in Cilicia,
 & in Fifichia, ove Patriarca
 Noè fabricò la sua Arca, in
 Pamfilia, in Cappadocia, in
 Bittinia, in Galatia, in Pon-
 to, & in Asia, & in Onor-
 nia, dalla porta di Bisantio,
 fino alle porte di Onici, & al
 gran Mihrano Rè della Giorgia
 fedelissimo conservatore del con-
 fino nostro, & al generosissimo
 Ornyro Rè di Albania, &
 communemente alli altri Popo-
 li, che si ritrovano in Sachia,
 & in Dalmatia, li quali sono
 appoggiati al fortissimo, & ter-
 ribilissimo bastone di ferro del

անխորնարհելոյ էշխանու թէս հոս
մայեցւոց .

Սի ել հրաման 'ի հզօրից կամաց
մերոց 'ի կայսերէս կոտանդիանոսէ
որ կացուցի ի վր ձեր թագաւոր և
իշխան զմեծ ասեծան մեծ արքայն
տրդատէս զհամամիտ և զմիակարի
եղբայրն իմ և զբազկակից բարեկա
մնիմ զի հրամանաւ իմով տիրիցէ տի
եզերաց 'իբրև իշխան աշխարհակալ
և հրամանահան հզօր առհասարակ
ծովու և ցամաքի և միոք իշխիցէ 'ի
ձէնջ դիմաց արձ լինիլ հոյակապի
հզօրի հրամանաց կայսերակերպին
տրդատայ հայոց արքային որ յաղ
թեաց հռչի բռնամարտի բարբա
րոսի առաջի դիոկղէտիանոսի թա
գաւորին . Մրդ 'ի հասանիլ հզօրից
հրամանաց ինքնակալի և անապսակի
թագաւորիս թագաւորաց անմեքն
ընդ

nostro inhumiliabile Imperio Romano .

Perche piacque alla mia Cesarea Maestà di Costituirvi Rè è Prencipe il gran Tridade , che è Fratello , & amico nostro intimo , acciò secondo nostro commando possa dominare in quei Paesi come Rè , e Prencipe assoluto del Mare , e della Terra . Onde nessuno ardisca contrastare alla sua volontà , & alli suoi commandi perche eglino è quello , che superò Hircheo Barbaro Tiranno alla presenza di Diocletiano Imperatore . Onde essendovi pervenuto il commando Cesareo tutti rincontrategli con li presenti Regii , e honoratelo che è secondo Personaggio nel nostro Imperio , & è Rè del Lev-

van-

ընդ յառաջէ լէք դմա արքունա
 կանօք ընծայիւք ամենայնիւ պատո
 ւասիրութե՛ք երկրորդիդ թագաւո
 րութե՛ն մերում տրդատայ ասէղան
 շանի և արև ելեան թագաւորից, զի
 ոպ մէք յարևմուտս տիրեմք բոլորի
 աշխարհիս նոյպէս, և զտրդատէս
 յարևելս կացուցաք իշխել տիրաբար
 Սէրեմն միանգամայն կազմք և պա
 տրաստք լերուք ՚ի զէն զինուորու
 թե՛ն արեօք արամբք և ռազմամտիւք
 երիվարօք զինեալք և զօրացեալք հզօ
 րիւ շօրութե՛ք իմով և գումարեսջիք
 առաջի անդարտելի քաջիդ տրդա
 տայ ՚ի գործ պատերազմի ընդէմ ա
 տելոյն քսի և թշնամոյն իմոյ շա
 պհոյ մոխրապաշտի և նմամարտի ա
 ճօրինի • հանելով և հալածելով զզօ
 րս նր անդր քան զմազանդարան և
 զտապրատան և զնմա զէնս պատրա

vante . Perche come noi in
 Ponente dominiamo tutto il
 Mondo . Così Tridade . Cos-
 tituimmo in Levante Domina-
 tore assoluto . Orde tutti in-
 sieme siate pronti in arme
 con li Huomini bravi , e
 con li Cavalli pratici , e
 confortatevi con la fortissima
 nostra potenza , e radunatevi
 in presenza del Generoso Tri-
 dade nell'attione della Guerra
 contra Sprezzatore di Christo ,
 & inimico nostro Sabuh ado-
 ratore della cenere , & impu-
 gnatore contra I D D I O , cac-
 ciando , e perseguitando il suo
 Essercito oltra il Mazandara-
 no , e Tabrastano , E por-
 tate tutto l'armamento prepa-
 rato , e li bravi Cavallieri ,

e

ստականաւ և զհռոք հեծելեաց և զամ
 պատրաստու թիւերիտասարդաց և ե
 րկվարաց հրամանաւ արդատայ տա
 րէք իկողմանս ատրպատականայ,
 և ժողովեցարուք անթիւք բազմու
 թիւք իբրև զաւազաւափն ժովու
 յաղագս պահակին հոնաց դարբան
 տայ և դալխարայ զի և զնուա թիմեծն
 արդատ յանձնեցաք .

Եւ առայս վախճան պսակեցաք
 և մեք զմեծ արքայն արդատ արքայ
 ահանաւ թագիւ լաւաստուօք ահա
 մքք յօրինեցելով և մեծամեծիւք մար
 դարտովք շրջապատեալք զարդարի
 ցաք զհսկա հանդոյն հասակ դորայ
 լեծովայնօք ծիրանօք օքուռնականօք
 մարգարտամալձօք եւս և զանգին
 դօտին հօր իմոյ հզօրի ածի ընդ մէջ
 արդատայ քաջի, և զհորեք հարիւր
 արս կրկին օժտեցաք զինուորակա
 նօք

e tutte le provizioni , e li Gioveni
 con li Cavalli secondo il comman-
 do di Tridade alle parte di Ader-
 badan , & Arach , e raccogliere infi-
 nita moltitudine come arena del ma-
 re per la custodia delli Onici di
 Tarband , e di Taliara perche an-
 che quei luoghi hò raccomandato
 al Gran Tridade , e per questo fine
 anche noi habbiamo coronato il ge-
 neroso Rè Tridade con la corona
 adornata delle Gemme illuminose ,
 e con le Margarite grandi circon-
 dissimo la statura sua Gigante , e
 e con le Marine porpore , e di seda
 foreste di color delle perle . E an-
 che precingessimo il Generoso Tri-
 dade con la Cintura pretiosa del mio
 potentissimo Padre , e oltre questo
 dotissimo quattrocento Huomini con
 li ornamenti Guerrieri , e con la

նօք զարդուք և զինուք մերովք, արք
 ունա գրոշմիւք կառօք և ծովայնօք և
 օդալծու իջիւք երիւարօք ոսկեսարօք
 սուսերօք հաւհալենօք և նիպակօք
 վիշապամիսիւք, գումարտակօք և
 անդնիւք գոհարովք, և դունագե
 ղիւք գնտովք տպազիտնօք սիգնա
 յիւք խոռակէ Քալօք և զորոտ ընդ
 ոստիւք ասագնագողիւք շիփորայ
 իւք երգեհոնօք ականակապօք և զ
 զանօք յորդաձայնիւք միտնգամայն
 իսկ ամենիւք զարդուք • և ամենիւք
 պատրաստու թէք պալատին իմոյ
 պատուասիրեցի զսիրեցեալսնիմ •

Ի նդորս և մեծափառ դշխայն մեր
 Սաքսինդէս և քոյրն իմ սքանչելա
 գեղ կոստասիայ պատրաստեցին զը
 ծայս զարմանազանս, որովք պսակե
 ցին զբամբիշն արևելեան զվայելչա
 փայլ թագուհին զմեծն աշխէն և
 զԷֆնա

noſtra armatura , con li Carri Imperiali , e con li Cavalli volatili armati di armamenti d'oro . Con le ſpade chauhalene , e con le Haſte temperate con il ſangue di Drago , con le pompe , e con le pretioſe Gioje , con li belliffimi monili di Topaccio , con le pive d'oro , e con le Trombette di gran ſuono , con li Organi forniti di Gioje , e con li Violini di dolce voce , e con li altri adornamenti , e paramenti del mio Palazzo honorai li miei amici .

Et anco la noſtra glorioſa Imperatrice Maxindes , & l'amatiffima mia Sorella Coſtaſia prepararono preſenti mirabili con li quali regalarono la decoroſa Damma Orientale , la Regina grande Aſchen , e la bella Prencipeſſa dell'Armenia maggiore Coſtrovitochta Toſigia , per
che

զչքնաշագէղ օրիորդն հայոց մեծ
 աց զխոսրովիդուխտ դօսիճայն •
 որոց և առաքեցին զԹագս և զպսակս
 ակունդեայս և յասպխաս ամբարհա
 ւաճատեսիլս և ադամանդէսս բազ
 մաքանքարս, և բահուանդս բիւրա
 կունս և վարսակալս վայելչափառս
 և զայլս զարդս բազումս յականց և
 յապրշմեղինաց զգործս ճարտարաց
 զանգիւտս և զանգինս • զդուղէս
 դաղճատականս հարիւր և քսան, 3
 բառնեցեալ ՚ի չորից վաթսնից ար
 քայականաց • Կոյնպէս սրակեցի
 զորգիացեալն իմ զխոսրով գրամկն
 իմ իմով զաւակաւս կոստանդինաւ
 որինչ մանկականի հատակին իւրոց
 ցանկարինէր, և արեւելից անբնաւել
 և անտեսանելի • Իսկ հզորից հազար
 րօպետացն հայոց սրարգւէցի ՚ի նշա
 նա՛լ զգորդս դաղճատս ջիս և զփոշս
 վե

perche gli mandorno Corone di Gioje , e Jaspidi superbe , e Diamanti pretiosi , e Giojelli di Gioje pretiose , e di Fiori pretiosi per fornimento delli Capelli , & altri ornamenti di pietre , e di Seda , fabricate da huomini industriosi , che non si trovano , E di 120. penachi Italici , tutto caricato sopra 140. Cavalli Imperiali . Similmente hò regalato il mio bramato Figliuolo Cosdro , che la mia Figlia Costantia in tutto quello , che conveniva alla sua età giovenile non veduto , & inusitato in Oriente . Et alli Fortissimi Senatori delli Armeni donai in segno fiocche Italice . E trombette superbe , bandiere gloriose , arme , e di paramenti da Guerra per huomini ani-

C

mo-

վիշապագլուխս , բանդիւս բարձ
 րափառս զղէնս և զզարդս պատերա
 ղմանկանս արեաց արանց և երևելեաց
 երիշարաց զնժոյս ծովայինս և զպար
 հունս պատենազէնս անգծելոյ եր
 կաթոյ և զայլս անթիւս և զանհա
 մարս օժիտս ոսկւյ և արծաթոյ և
 ականց պատուականաց պէհից սպա
 հից և կազմուածոց կանանց ջրկոց
 և ձիաց և բեռանց Թագաւորահա
 նաց հանդերձանաց • որովք յղիւս
 զուցի զեօթանասուն հազարսն հա
 յաստանեաց զեկեաղն առ մեզ • պար
 դեկցի ևս սիրելոյ եղբօրն իմում
 Տրդատայ զսիրեցեալն իմ զբեթղէ
 հէմ զքաղաքն դաւթի մեծի , զտէ
 ղի ծննդեանն քնի ՚ի սրբոյ կուսէն
 մարիամայ և սեփական աշխարհ սա
 հմանեցի նմա զպառնարմէնիանն զկա
 պադովկիայ զոր հանեալէր ՚ի հայոց
 պօմպէի կայսեր •

mosi ; e per Cavalli apparescenti ;
 targhe marine , e sciabre di fer-
 ro in sculptibile , & altri innu-
 merabili donativi d' oro , e d' ar-
 gento , e di pietre pretiose , Giac-
 chi da Cavallieri , e fortificatio-
 ni di Muli , e di Cavalli per le
 Cariche della Real provisione .
 Con le quali arricchii 70000. del-
 l' Armenia venuti à noi . Conces-
 si anche all' amatissimo fratello mio
 Tridade la bramata Bethlem la
 Città di David , il luogo della
 nascita di GIESU CHRIS-
 T O Vergine Maria , e gl' ap-
 proprii Pro Armenia Cappado-
 cia , che gli haveua tolto Pompeo
 Cesare .

E questi sono li paesi patri-
 moniali di Tridade , cioè ; dal

Եւ այս է բուն հայրենիքն արդար
տայ 'ի լեռնէն արձշոյ մինչև 'ի լե
տուն արարատ, և 'ի գոյլէ գետոյն
էլ լէսպոնտացւոց մինչև ցմեժ գետն
Տիգրիս • Իսկ իկողմանցն քոհաստա
նաց որչափ բազուկն իւր բաւեցէ,
և թուրն թափեցէ •

Ինչորէցի և ես յարքայէն Տրդա
տայ ինչան սիրոյ զարսերեք հարիւր
հասակաւ և արիութիւն հսկայակապս
զորս և արմէնս անուանեցի և կարգե
ցի 'ի յապասաւորութիւն արքունա
կանաց գահոյից իմոց հզօրիչս գլխոյ
իմոյ և թիկնապահս իտուէ և 'ի գիշե
րի և առաջապահեատս իպատերազմի •

Ըսացից ևս զտեսիլս և զյայտնու իս
չորս եցոյց ինձ տր • զի ետ բազմաց
ամաց իշխանքն հայոց տարագրե
լոցք են զտունն յորդատայ և ինք
եանքաարագրեցին 'ի հայրենեաց իւ
րեանց

Monte d' Argifi in fino al Monte d' Ararat . E dal fiume Lupo Ellespontico in fino al gran fiume Tigris . E dalla parte di Cohastania quanto il suo braccio sia sufficiente .

Hò dimandato dal Rè Tridade in segno dell' amicitia 300. huomini braui , e forti , li quali chiamai Armeni , e li hò costituiti nella guardia del mio Palazzo Imperiale , e difensori della mia persona , e precorsori nella guerra .

Dirò anche le visioni , che mi mostrò il Signore , perche passando alcuni anni li Principi Armeni abbandoneranno la Casa di Tridade , e loro faranno discacciati dal suo Paese , e casca-

բեանց և անկցին ընդ թով ծառայու
 թէ այլ աղգեաց զամս բազումս . և
 եղուկ այնոցիկ որք հանդիպիցին յա
 յնմ ժամանակի . զի տառապանօք
 տառապեսցի ուղգն հայոց մինչև յե
 լս հոգեաց իւրեանց որոց փրկու թին
 ՚ի տեառնէ եղիցի և օգնու թին յայ
 գատոհմէ իմէ . Վայց այս եղիցի ՚ի
 ժամունակս յետինս յորում յայտնես
 ցին նշխարք սուքիառանցն քօշից
 զորս ես ամփոփեցի առաջնորդու
 թէ հրշտակին ՚ի բազրաւ անդ գա
 ւարի :

Արևեցան ևս ՚ի յերկրի մերում
 հրաշք զարմանալիք գործեցեալք ՚ի
 հայրապետէն հայոց , քան զի ՚ի լսելն
 իմ զգալն սոցա առ մեզ և զանցանէն
 ընդ ծովն յաւնական առաքեցի և ժո
 ղովեցի զբազումս հիւանդս զխե
 ղս զկաղս զկոյրս , և զանդամալոյծս
 և

ranno sotto l'obediienza degl' infedeli per molti anni . Guai à quelli , che si ritrovaranno in quel tempo , perche farà trauagliata la natione Armena fino all' vltimo suo respiro , di cui la salute farà dal Signore, e l'aiuto dalla mia stirpe . Mà questo farà in quel tempo , quando si troveranno le Reliquie delli Santi Suchiaseni , che io le hò sotterrato nella regione Pacravant , essendo condotte là dall' Angelo di Dio .

Mirò anche li Miracoli , che sono fatti in terra nostra dal primato delli Armeni , perche sentendo io il lor arrivo , e che havessero passato il Mare Greco , mandai , e raccolsi molti stropiati , zoppi , ciechi , e paraliti-

և հանի զնոսա զամենեւիան ընդ ա
ռաջ սրբոյն գրիգորի զորս միանդամ
աղօթիւք իւրովք Բժշկեաց մինչ
զարմանալ մեր ամենեցուն և իառա
ւորել զքն զպարգևիչն սյնպիսեաց
շնորհաց .

Դարձեալ էր վիշապ մի մեծ ՚ի
քամբխողին վնասակար զոր խորտա
կեաց սքն սեղբեսարոս նշանաւ խա
չին քնի և արգել զնայորջնջ իւրու մ .
յետ սր երևեցաւ այլ վիշապ մի մեծ
և ասագին ՚ի սահմանս մեր և զբա
ղումս վնասս առնէր մարդկան և ա
նասնոց . և էր ՚ինոյնս սահմանս մի
եղջերու մի մեծ և ասագին նոյնպէս
ենա զվնասս առնէր մերձակայից սա
հմանացն և մարտնչէին ընդ միմեանս
հանապազ միեղջերուն և վիշապն և
ոչոք իշխէր անցանել առնոքօք . զոր
լուեալ սիրելոյն իմոյ Տրդատայ զի
նեալ

ci , li quali condussi incontro à San Gregorio , e lui con la sua oratione guarì tutti all' ammiratione di tutto il Popolo , li quali glorificorno il Signore Giesù Christo , che li hà concesso tal gratia .

Et era un Dragone grande nel Campidoglio nocivo , e San Silvestro lo scongiurò con il Segno della Santa Croce , e lo sequestrò nella sua tana : dopo quello apparve vn' altro Dragone terribile nelli nostri Confini , che faceva assai male agl' huomini , & alle bestie . Vi era anche una gran bestia , che danneggiava li Paesi circonvicini , e questi sempre si combattevano insieme , e nessuno ardiva passare per quei luoghi : sentendo questo l' amico nostro Tridade si fortifi-

և եալ զինքն նշանաւ խաչին և ամբոս
 յեալ ալօթիւք սրբոյն օեղբէնորո
 սի և սրբոյ լուսաւորչին Եհար և ես
 սրան զվիշապն և զմիւրեղջերուն և կա
 բեալ զհասարակն եղջրուն միւրեղջերն
 պարգևեաց ինձ թիւրակէզ և անդե
 ղեայ թիւրահալած •

Պատմեաց ևս մեզ փառաւոր Քրի
 ստ մեր Տրդատիոս վն անցիցն անցե
 լոց թէ զորքանս տանջանս տուեա
 լէր սրբոյն Վրիգորի վն հաւատոյն
 քնի զամս երկուս անողորմաբար և
 անխնայաբար տանջելով զնա չորիք
 տասանիւք չարչարանօք, և թէ որ
 պէս զամս երեքտասան էարկ զնա՝ ի
 խոր վիրապն՝ ի դղեկին արտաշատու
 ՚ի կերակուր օձիցն • Եւ թէ որպէս պա
 տերազմեցաւ պոռնկականաւ պապ
 չոտու թք ընդ դասերն քիւր մօր ի
 մոյ ընդ ամասնուննդն իմ հուէփսի
 մէ

tificò con il Segno della Santa Croce , e con l' Oratione di San Silvestro , e di San Gregorio , ferì , & ammazzò il Dragone , & la gran bestia , e tagliando la metà del Corno della gran bestia mi fece un presente , per anthidoto contra il mal caduco .

E mi raccontò questo nostro glorioso fratello Tridade le cose passate nel suo Regno , cioè quanti tormenti hauesse dato à San Gregorio per la Fede di Christo per due Anni cruciandolo senza pietà con 14. differenti tormenti . E che come l' hauesse gittato in un Pozzo profondo per anni tredici nel Castello di Ardasad , acciò fosse divorato dai Serpenti . E come habbia oppugnato con desiderio libidinoso contra Ripsima mia germa-

ma-

մէ՛ի վաղարշապատ քաղաքի : Եւ
 զպարտութիւն իւրոր յաղթեցաւ ՚ի
 կուսէն զօրութեն քի . և կամ թէ որ
 քանիւ ք զանազանիւ ք տանջանօք ես
 պան զնոսա զանեցեալս ՚ի նքն սան
 քէս Եւ թէ որպէս յետ եօթնաւուր
 տպանմանն հռէփսիմեայ եհաս բար
 կու թինն նյ իսլր նր , և այսասհարեցե
 ալ փոխարկեցաւ ՚ի կերպարանս վա
 բազի խողի , և թէ զիարդ տեսեամ
 բն խոսարովիդ խտոյ հանաւ նքն գրի
 գոր ՚ի վիրապէն ՚ի ձեռն օտոյի նա
 խարարի և հաւատարմի արքայի . և
 թէ ույ նք լուսաւորիչն գրիգոր համ
 զնա ՚ի զգայութիւն մարդկան աղօ
 թիւք , և յերկրորդում աւուր ամ
 փոփեաց զնքն հռէփսիմէ և զգայիա
 նէ ընդ երեսուն և հինկ ընկերաց նո
 ցա , և յետ վեց աւուր բժշկեաց զնմ
 հայսատուն . Եւ թէ որպէս յետ վա
 թցուն

mana , la figlia della Sorella de
mia Madre , nella Città di Vagar-
sabat . E come fù vinto da ella ,
per la virtù di Giesù Christo , E
che con quanti tormenti fece
morire quei Vergini, che erano fan-
tamente nodrite nel convento di
San Sanches : e come doppo set-
te giorni del loro martirio fù pu-
nito da Dio . E come spiritato
si trasformò in specie d' un cingia-
le , e che come per la visione di
Chosorovitochta fù estratto S. Gre-
gorio dal Pozzo da Oda , prima-
to fedele del Rè . E come S. Gre-
gorio con la sua oratione lo ridusse
in senso humano , & nel secondo
giorno sepelì S. Ripsima , e Santa
Chaiana con le sue trentacinque
compagne , e doppo sei giorni gua-
rì tutta l' Armenia . E come
doppo sessanta giorni vidde San-

Gre-

Թցուն աւուրց ետես նքն գրիգոր
 աչոք բացօք զմիածինն որ էջ յերկ
 նից ՚իչափ առն ՚ի պալատն արքու
 նի և բախեաց ոսկեղինաւ ուռամբն
 զվէմն , և զսիւնան չորեսին և զխո
 րանն երկնանման զձև և զօրինակ
 դմբէթաշինի կաթուղիկէին և զայլս
 հորհրդականս տեղիս . Նա և զդառ
 նալն իւր ՚ի կերպարանս մարդկայի
 նս յետ եօթանամից աւուրց զինախ
 քան զայս ոտքն և ձեռքն միայն փո
 խարկեցեալք էին վն սպասահարկու
 թէ սարտուաց սրբոյն . պատմեաց
 մեզ և վն մեհենեացն քակեցմանն յեր
 կրին հայոց և խարտահեցմանն բազ
 նաց համաջինջ . և թէ ուղ դեքն մար
 մնաւորիւ տեսլեամբ հակառակք
 կային , և զպատերազմ յարուցանէ
 ին պաշտօնեայքն ուղ ՚ի տարօն ՚ի տե
 ղուծն գիտանայ զորս զամենեւեան
 հալա

Gregorio con li Occhi aperti l'Unigenito Figliuolo di D I O , che discese dal Cielo nel Palazzo Reale , e percosse con un martello d'oro la pietra , che ivi era , e le 4. Colonne , e l'arco grande , la figura , & il disegno del Tempio li disse ancora qualmente egli si trasmutò in forma humana doppo settanta giorni perche avanti le sue mani , e li piedi solamente erano trasmutati , acciò potesse adempire il suo ministero : ci raccontò ancora qualmente li tempii delli Idoli furono disfatti , e le statue spezzate nel Regno dell' Armenia ; e come li demonii visibilmente contrastavano , e li loro ministri oppugnavano , come in Daron nella Villa Chissan , li quali tutti discacciò San Grego-

go-

հալածեացնքն գրիգորիոս յաշխարհէն
 մարաց որ է ՚ի հարաւակողմանն
 կապիականի ծովուն անդ դադարեցան
 դեքն • Յիշեցուցանէր և վնսրբոհւոյն
 նունէին մերոյ և վիաց վար ասետուհւոյն
 թէ ոպ ՚ի մծղի թայ քաղաքի բժշկեաց յամբուտա
 հանէ ախտէն զսողակէ զդուստրն նր
 որ էրկին միհրանայ ազախնորդոյն
 արտաշիրայ պարսկին • Եւ թէ ոպ հրաշիւք
 քարոզեցաւ անունն քի ՚ի լեռնամիջին
 կովկասու իմէջ վայրե նամտից
 բարբարոսացն • Եւ և զմե նամարաիլն
 իւրքնդ գոթացւոյն գէ թուհհոնի
 և ընդ ճոպանաձգի ճճորացւոյն •
 Օայս ամ լուեալ մեր ՚ի ձայն
 օրհնութե փառաւորեցաք ըզքն
 ամ • որ զլոյս փառաց իւրոց փայ
 լեաց ՚իյրն թանուրս կողմանս հիւ
 ախոյ յարեւելս , և յարեւմուտս , յեւ

gorio dalla regione dei Mari , che è nella parte Australe del Mare Caspio , doue si sono ritirati li demonij : ci faceva anche ricordare della Santa Nunia nostra dottoressa di Giorgiani . E come ella nella Città di Mezghit liberò Salomone dalla sua incurabile infermità : la quale era moglie di Mihiran figliolo del Rè Ardaschiro Persiano . E come miracolosamente fù predicato il Nome di G I E S U C H R I S T O in quelle Montagne del Caucafo alla gente barbara . Disse anche qualmente hà concertato con Cetreone Gotico , e col industrioso Giogioreno : sentendo noi tutte queste cose lodassimo , e glorificassimo il Signor Iddio , che volse illuminare quelle parti Settentrionali , Orientali , & Occidentali nella regione dell'

ըոպական աշխարհիս . և յաբէթական
 բաժինն . Իսկ յետ այսորիկ պարգևե
 ցի նմա 'ի հասարակէ մասնէ խաչին
 քի , որէր բերեալ մայրն իմ'ինձ ինչան
 յերուսաղէմէ , զի հատեալ անտիե
 տու արդատայ դեղաթափ և կենդա
 նուէ առ իթ յազգաց յազգս 'ի փառս
 քի . Եւ սկսայ և ես պատմել արդա
 տայ փեսայի եղբօրս իմոյ զպատերազ
 միլն իմ յունականօք զօրօքս ընդ խու
 ժադուժի ազգին գօթացւոց և ըզ
 պարտութիւն իմ յայն կոյս դարոբայ
 գետոյն հզօրի , և զերևումն յերկինս
 անտեղանշի խաչին և վերնագրի նո
 րին լուսեղինի որ ասէր , այսու նշա
 նաւ յաղթեսցես , որոյ զօրինակն դնե
 լով 'ի դրօշային իմոյ և նկարելով 'ի
 վարսս սանձաղացն և ըմբացն և 'ի
 զէնս պատերազմականս և 'ի կուրակս
 զեղենդեաց արանց զօրացեալք զօ

Europā , & nella parte Apetica .
 E doppò questo gli hò concesso
 vna parte della Croce , di quella ,
 che mia Madre mi haueua portato
 per segno da Gerusalemme . Ta-
 gliandola diedi à Tridade per an-
 tidoto , e per causa della sanità à
 maggior honore di G I E S U
 C H R I S T O . E hò inco-
 minciato anch' io à raccontare à
 Tridade mio Fratello la Guerra ,
 che feci con li miei esserciti Greci
 contra la barbara natione de Gothi ,
 e la mia perdita di là del Fiume
 forte di Taropa , e l' apparitione
 del Segno della Croce , e della sua
 superscrittione illuminosa , che di-
 ceua . Con questo segno tù vince-
 rai , il di cui l' essemplare metten-
 do sopra la mia bandiera , e di-
 pingendolo nelle franze dell' inse-

D 2 gne ,

րացն իմոց հարին զհայր հեթանոսաց
 հիւսիսաբնակաց և դարձայ յաղթու
 թք՝ ի հռուս . Մայց ի ճշէլն զիս երն
 ջին իմոյ ստեցի ճշմարտութեն և դար
 ձայ՝ ի թշուառութի իմ , զի հարու
 ՛ի սիրտ իմ սուրն երկայու թէ և սկայ
 ընդ իմադարձ լինիլ քրիստոնէականի
 հաւատոյն յարուցանելով զմտէկան
 իմն տատերազմ , և կոտորելով զպօրան
 իմ որք հաւատացեալ բէին՝ էքս քայց
 Թր ոչ արար զիս անտես , այլ էարեյան
 ծրն իմ զեղեփանդեան բորտութին ,
 զորոչ կարացին բուժել ճարտարքն
 ճեմարանին և սոփիստեայքն սոկրա
 տեանք մինչև այց ել ինձ արեգակն՝ ի
 բարձանց զիլուսառորեալ բժշկեաց
 չիս սքն սեղբեսորոս և հաստատեաց
 զբատին՝ ի հաւատս ճշմարիտս . Ար
 ց այլու հեռե հնազան դիմք հարց
 մի բոց հոգ և ուաց և դնեմք զթագս
 թա

gne , e nel pettorale de i Soldati ,
 e nelli altri armamenti della Guer-
 ra , e sopra li homeri delli huomi-
 ni zelanti , sono fortificati li miei
 esserciti , e hanno debellato la mol-
 titudine delli Hetnici Settentriona-
 li , e cosi son tornato in Roma
 vittorioso . Mà peruertendomi la
 mia Consorte son ritornato nella
 medema miseria , perche si è infi-
 cato nel mio cuore la Spada del
 dubio , & incominciai à fare con-
 tra la Fede Christiana , pugnando
 vitiosamente contra li miei Esserci-
 ti , li quali erano conuertiti in
C H R I S T O , Mà **D I O**
 non mi volse abbandonare , e mise
 nella mia vita la Lepra elephantica ,
 la quale non poterono guarire
 li periti Hypatetici , e Sofisti So-
 cratici , in sino che il Sole non mi

Թագաւորութեան մերոյ ընդ ստիւք ար
բոցս և մէք կեամք՝ ի ձեռին սց կատա
րելով զհաճութիւն ծառայիցս ւնյ . Օ ի
հաւատամք ճշմարտութեմ թէ իբրև
եօթն սիւնք են իսկը աշխարհիս՝ ի ժա
մանակի մերում սքն սեղեսարոս յա
րևմուտս . և սքն գրիգոր յարևելս ,
սքն անտուն՝ ի հարաւ , սքն նիկողայ
ոս՝ ի հիւսիս . սքն մակար յերուսա
ղէմ , սքն յակոբ՝ ի մծբին , և սքն եբ
րեմ յեղեսիայ .

Արդ եկեղեցիք և եկեղեցականք ,
վանք և վանականք , ամենիւք գոյիւք
իւրեանց ազատք և անհարկք լինի
ցին յամենից դիմասականաց հարկա
ցրն արքայի .

Նա և որք ունին զնշան կուսութե
և պարկէշտութե արք և կանայք չու
խազգեստք և պարեգօտահանդերձք
ամենեքեան ազատք լիցին և յարքու

visitò dal eccelfo , perche illumi-
 nando mi gvarì San Silueftro , e mi
 confermò di novo nella Fede . Ho-
 ra obbediamo alli noftri Padri Spi-
 rituali , e mettiamo le noftre Co-
 rone fotto loro piedi , e ftiamo in
 mano loro facendo il piacimento di
 quefti feruì di Dio . Perche cre-
 diamo veramente , che come sette
 Colonne fijno fopra la terra in que-
 fto noftro tempo , San Silueftro in
 Europa , San Gregorio in Leuan-
 te , Sant' Antonio in Aultro , San
 Nicolò in Settentrione , San Ma-
 cario in Gerufalemme , San Giaco-
 mo in Mefebino , e Sant' Ephrem
 in Ethesia . Onde tutte le
 Chiefe , e li Ecclefiaftici , tutti li
 Conuenti , e Conuentuali , con
 tutti li fuoi beni fijno liberi da
 tutte le fpefe Imperiali , e quelli

D 4 che

նուստ զգեցցին և կերակրիցին • Իսկ
 որք անհնազանդք էղիցին հրամանաց
 մերոց և ընդ հարկաւ արկանիցեն զե
 կեղեցին այ և կամ զքահանայս կամ
 զկրօնաւորս և կամ զհաւատաւորս
 հարեցեալք հալածիցին և զսլատիժս
 պատուհասի կրեցեն իմերմէ իշխա
 նու թէս , և յամենից աթոռակալաց
 մերոց • Այլ և համօրէն մարդիք ազ
 դիս մերոյ սեփականք խտալացիք և
 հայք ամենեքիան անգլխահարկք լին
 ցին • Բայց ամենից վստակոց իւր
 եանց զհնկեակն տացեն ՚ի դրունս ար
 քունիս , և այլ դիմոս ՚ի դրունս նոցա
 մի երթիցէ • Իսկ այլք ազգք և լեզուք
 զորս մեծաւ պատե՛րղմաւ հնազանդ
 եցուցաք մեք և հայք նոքա տայցեն
 զգինս գլխոց իւրեանց բաց ՚ի հնկեա
 կէն՝ և տայցեն մեզ զոսկի և զարծաթ
 ըստ կարի յամին երեք անգամ՝ ՚ի գար
 նան

che hanno fatto il voto di Castità , e si vestono di panni grossi , e di sacchi , sijno liberi , e il loro vitto si concedi dalla Curia Imperiale . E se qualcheduno disubbediendo al nostro Comando , facesse tributaria la Chiesa di D I O , ò Sacerdoti , ò Frati , ò Monache , sij discacciato , e bandito doppo esser punito da noi , e da i nostri vicegerenti . Item tutte le nationi , Italiani , & Armeni sijno liberi dal tributo personale , mà la quinta parte del loro guadagno dijno alla porta reggia , e non habbino altro grauaggio . Le altre nationi , re quali noi con la Guerra habbiamo soggiogato , paghino il tributo per la loro persona , & anche la quinta parte del loro guadagno , oro , & ar-

նան՝ ի գլխէ յամառան յանասնէ, և
 յաշնան յարդեանց մտէ • Բայց աղ
 քատք և օտարք ընդ այստիկ մի թու
 եացին :

Սակայն վաճառականք որք շրջին
 անաս և շահին իմերում աշխարհի
 անուրեք, այլ և ոսկեհանք և արծա
 թահանք զբաժինս հանցեն մեզ և այս
 պէս հանգչիցի հզոր հրամանն մեր •

Իսկ ես սեղբեսարոս վէհագոյն
 պառտօրաբար անմի աշխարհի, խտեաս
 նելն զզարդու զուակն իմ զկոտան
 դիանոսն որ յանէ զօրութեանէ իւր
 մէ յարդեաց և պատուեաց զպսակա
 որն հայոց մեծաց զմեծատէս, և փա
 ռաւորեաց զազգն և զաշխարհն հայ
 ոց նմանապէս և ես յօժարեցայ պա
 տուել զմեծ խոստովանօղն քի զգրե
 գործոս, և կամակցութեանոյն կայ
 սիրն հրաման հանի ՚ի հնազանդեց
 ետլ

gento , secondo il loro potere ,
 tre volte l'anno , nella prima ve-
 ra per la testa ; Nell' estate per li
 Animali , e nell' Autunno del frut-
 to di campi ; mà li Poveri , e
 Foresti non sijno con questi ansu-
 merati . Li Mercanti , e negotian-
 ti , che caminano , e guadagnano nel
 nostro Regno , e li minerali d' o-
 ro , e d' argento ci dijno parte ;
 essendo compiaciuto così al nostro
 potentissimo comandamento .

Et io Siluestro Sommo Pontefi-
 ce di tutto il Mondo vedendo il
 mio Figliolo Costantino , che con
 ogni sua forza hà rispettato , &
 honorato il Coronato Tridade
 dell' Armenia Maggiore , e hà glo-
 rificato la Natione , e la regione
 de Armeni : Similmente anche io
 volsi honorare , il gran Confessore
 di

եայնս իմ՝ ի մերձակայս անգրա և յոչ
 ի սրհո իտալացւոց և հրաւիրեցի ըզ
 քնաւս արգիւնիսկոպոսունս և զսմ
 ուխտեկեղեցւոյ՝ իդուռն դռնաքնին
 արքայուէ՝ ի պատուեցեալ պատշգա
 մն սրբոյն պետրոսի փոխանորդին
 քրիստոսի, և հաւաքելով՝ իպուհտորին
 զբազմութի սրբազանիցն արացն որք
 կային՝ ի մերում աշխարհի՝ ի հերակ
 լեան արձանէն մինչև ի յարձանն մէ
 լիտեան և ի անպտէ կղզոյն որ հայի
 հանդէպ ատլասի լերինն մինչև ի սի
 կիլեայ կղզին յորում կայ հրակասարն
 բառկանխայ, և առաջինոցաւ հաւո
 ըիւ անուամբ սրբոյ երրորդութեանն
 ձեռնադրեցի զկաթուղիկոսն հայոց
 զսբն գրիգոր պատրիարգ և հայրա
 պետ և հրամանահան ի տիեզերակա
 նս Ժողովս համապատիւ հզօրից աթո
 ոոցն երուասղէմայ անտիոքայ և ա
 ղէք

di CHRISTO Gregorio ,
 e con suo consentimento comandai
 à tutti li miei Sudditi abitanti
 nelli circonuicini Paesi d'Italia ,
 & inuitai tutti li Arcivescovi , e
 Chierici alla porta del Portinaio
 del Paradiso in Capella di San-
 Pietro Vicario di CHRISTO ,
 e congregando nel Pretorio la
 moltitudine delle Sacre Persone ,
 che erano nel nostro Dominio dal-
 la Colonna di Hercole fino alla
 Colonna Militense , e dell' Isola
 di sette , che guarda verso il Mon-
 te Atlas fino all' Isola di Sicilia ,
 doue è il Monte focoso Pargia .
 Et in presenza di questi con terri-
 bile nome della Santissima Trinità
 hò ordinato San Gregorio Patriar-
 ca , e primato dell' Armenia .
 E li diedi authorità di hauer voce
 nei

զէքսան դրիոյ • Եւ օրհնեցի զնա նշա
 նաւ սրբոյ խաչին դնելով ՚ի վր արժա
 նաւ որի գլխոյ նր զաջ սրբոյն պետրո
 սի և զվարչամական քի, և անուանեցի
 զնա պատրխարգ և հովուպետ հայոց
 մեծաց տալով նմա զիշխանութի ոսկ զի
 ինքն և համայնք արժանաժառ անգք
 ակթուոյ նր ինքնագլուխք եղիցին ՚ի
 վր իւրոց եպիսկոպոսացն, և առնիցեն
 զձեռնատրու թիօ առաջարկուք թա
 գաւորացն իւրեանց, և զի հայոց հայ
 րապետն կարիցէ ձեռնատրել եպիսկո
 պոս և կաթուղիկոս վրաց աշխարհին
 որ մերու մնունէի է աշակերտեցեալ,
 և սւր և լինիցին ազգք հայոց ամուս
 եալք ընդ ընդ հանուր աշխարհ արև
 ելեան ՚ի մէջ այլալեզուաց ազգաց
 քրիստոսադաւանից, հայոց պատրի
 արգն ունիցի զիշխանութի ձեռնատր
 քելոյ նոցա զկաթուղիկոսս •

nei fynodi generali , e che fosse
 egualmente honorato con quelli di
 Gerusalemme , di Antiochia , e
 d' Alessandria , e lo benedissi con
 il Segno della SANTA CRO-
 CE , ponendo sopra il degnissimo
 Capo di esso il braccio di San-
 Pietro , e il Sudario di CHRI-
 STO , e lo nominai Patriarca &
 Arcipastore dell' Armenia Maggio-
 re . Dandogli facultà , che anche
 lui , e li suoi legitimi successori
 habbiano authorità assoluta sopra
 li loro Vescoui , e facciano ordi-
 nationi con proponimento de lo-
 ro Rè . E che il primato delli Ar-
 meni possa ordinare Vescoui , &
 Arcivescovi nella Giorgia , che è
 amministrata per la nostra Nunia .
 E doue si ritrouaranno Armeni per
 tutte le Proyincie dell' Oriente , trà
 le

Եւս և աշխարհն աղվանից եղիցի
 ընդ հնազանդութիւնս հայրապետին հայ
 ոց, և առ աջարկութեամբ աղուանից
 թագաւորին հայոց հայրապետն ձեռ
 նադրիցէ նոցա կաթուղիկոս, և զի պա
 տրիարդարանքն երեքին երուսաղէ
 մայ անտիոքայ և աղէքսանդրոյ յոր
 ժամ զպատրիարդ ձեռնադրիցեն հա
 մասաճութեամբ և ընտրութեամբ
 հայոց հայրապետին արածցեն. և որոք
 նստցի յաթոռ հայրապետութիւնս զդաւ
 անութիւնս հաւատոյն զոր պարտէր
 ինձ սեղբեստրոսիս և յաջորդաց իմոց
 ծանուցանել զնոյնն հայոց հայրապե
 տին ծանուցէ զի զնա կարգեցի ինձ
 փոխանորդ և հրամանաճան ի վրձն
 նից արևելահանացն գաւարաց. (Ս)
 ում և սրբութեն և արժանաւորութեն
 վկայեաց հողին սուրբ զի մինչ գեռ
 կայաք մէք ըն սրբազանում խոշա

le nationi di diverse lingue , il Patriarca degl' Armeni habbi autorità di ordinar gl' Arciuescovi .

Et anche l' Albania sia sotto l'obediienza del primato degl' Armeni , e con proponimento del Rè di Albania , il primato dell' Armenia gli ordini Arciuescovi . E che le tre Sedie Patriarchali cioè di Gerusalemme , di Antiochia , d' Alessandria con piacimento , & elettione del primato dell' Armenia operino , e chi federà nella Sedia Patriarcale , la sua professione della Fede , che douerebbe à me Siluestro , & alli miei successori notificare , la notificchi al primato dell' Armenia , perche l' habbiamo costituito nostro Vicario , e visitatore sopra tutte le regioni Orientali . Di cui alla Santità , & dignità anche lo Spirito Santo hà testificato , perche mentre

E

era .

նոցն և զնու իրական աղօթան կատար
 րէաք յանկարծակի լոյս պայծառ և
 ան ընտել մարդկան ծագեաց ի վր որ
 քոյ սեղանոյն և աղէղնաձևոք օղովք
 զեթնեակս լուսեղէնս կամարս կա
 ուոյց ի վր սրբոյն գրիգորի, և պայծա
 ուացաւ լոյս երեսաց նորա՝ ի հիացու
 մն մեր ա մենեցուն մինչև ՚ի վախճան
 պատարագին, և ՚ի վախճանի պատար
 ագին պատկառանօք մտտեաւ առ
 նա կայսրն և խոնարհեալ համբու
 րեաց զսրբազանս զգետոս նորա և ա
 սաց ուլերանեալ հայրապետ որ քոյով
 տքնու թէդ նմանիս զուարդնոց երկ
 նից • և ժուժ կարու թէդ գերազանց
 ես զտկարու թիս բնու թե մարդկայ
 նոյ աղօթեալ վն բոլորի աշխարհի և
 մանաւանդ վն մերոյ փրկուէ զի խա
 զաղու թեամբ և հանդարտու թէ վա
 ի իցուք զտիեզերական իշխանու թին
 մեր •

eravamo nella Capella facendo l'oratione dell' offertorio improvvisamente risplendette vna luce sopra l' Altare , e come d'archi aerei informò sette cerchi illuminosi sopra San Gregorio . Et è stata illuminata la sua faccia con ammiratione di tutti fino al fine della Messa , & infine della Messa con riverenza s'accostò Cesare , & humiliandosi baciò le sue sacre vesti , e li disse ò Beato Prelato , che con tua vigilanza t'humilij agl' Angeli , e con la tua temperanza superi l' Infermità della natura humana , ora per tutto il Mondo , e massime per la nostra salute ; acciò possiamo con pace , e con tranquillità governare il nostro terreno Imperio . E dopo questo secolo hereditiamo il Regno del Cielo . Similmente il Rè

մեր • և յեա այսորիկ կենցաղոյս ժա
 ուանդորդք լիցուք երկնից արքայու
 թէն • Բ ստայամ' և սորդատ արքայն
 և համայնք իշխանք և եկեղեցականք
 հռոմայեցիք և հայք համբուրէին
 զաջ նորա և խնդրէին իւրեանց զօգ
 նութի' ի պատերազմի • Ա սրոյ և ես
 աեղբէսորոսս ականատես եղեալ այս
 պիտեաց հրաշից որովք պատուեաց
 անձ զպարթևն զայն , մեծարեցի զնա
 ըստ կարի իմում' տալով նմա զվակա
 արն իմ պատուական որ էր լեալ սրբոյն
 յակոբայ մն եղբօրն առաջնոյ եպիսկո
 սին երուսաղէմայ • այլ և զբնառս զաջ
 դս հայրապետականս անձին իմոյ զո
 րրա կրէի ի զամու ձեռնադրութեն , և
 զմատանին իմ խաչաձև և զգաւա
 զանն իմ գեղեցիկ 'ի գեղաշեղիցա
 կանց և 'ի մարգարտից յօրինեցել այլ
 և զբնառսս սպասսս պատարագի սրբոյ
 սե

Tridade , & altri Prencipi , & Ecclesiastici Romani , & Armeni baciavano le sue mani , e domandavano aivto nella Guerra . Onde io Siluestro vedendo tali Miracoli hò honorato Gregorio dandogli il mio amitto pretioso , che era di San Giacomo primo Vescovo di Gierusalemme , gli concessi anche tutti quelli paramenti , che portauo all' hora dell' ordinatione , il mio anello , che era in forma di Croce , & il mio bastone adornato di pietre pretiose , e di Perle , gli concessi anche tutti li paramenti dell' Altare , Calici d' oro , e Patene di topacio , e la mia Mitra , che era stata capello del Nostro S I G N O R G I E S U C H R I S T O . Diedi anche parte delle Reliquie delli Santi Apostoli Pie-

Թե զանոյն զակիս ոսկեղէնո և զմաղ
 զմայս յօրինեցեալս յականց տպագիւ
 նից . և զմիթրն իմ սատակ և սպիտակ
 որ էր լեալ փակեղ տն մերոյ յԻ. քԻ, նա
 և զնշխարս ՚ի բազկաց սրբոց առաքե
 լոցն պետրոսի և պղոսի, և զակունս
 լուսատուս և պայծառս, և զմարգա
 բիտս պայծառս և ջուարականս, և
 զայլս բազումս զարդս զանդինս և
 զանգիւտս յամենից աշխարհաց զորս
 առաքեցի սրբոց խորանացն որք են ՚ի
 խորին հայաստան յոր էջ որդին միա
 ծին ըստ որում զերոգեցաք և ոսկեաւ
 ուռամբ բախեաց զսանդարամետս
 անդնդոց . Նյլ և սրբութե սենեկին
 սանու իմոյ հռիփսիմեայ և մօրն ըզ
 դաստութե գայիանեայ . և ամենից
 ջահազգեստից կուսանացն տամու
 ժէլիցն և օրիորդացն հռամայեցւոց
 և մարցն հայոց և վրաց, զպայծառ և
 զպանս

tro , e Paulo , mandai anche paramenti , & ornamenti per le Capelle Sacre , che sono nell' Armenia Maggiore , doue discese l' Vnigenito Figliolo di D I O , come habbiamo detto di sopra , e percosse con vn martello d' oro la porta dell' Inferno . Mandai anche diversi paramenti per il Conuento della mia fionza Ripsima , e per il Conuento di Santa Caiana , Donzelle Romane , che furono protettrici dell' Armenia , e della Giorgia . Mandai anche per il Tempio di San Giovanni Battista , e di Sant' Atanachino veli tessuti d' oro , e parapetti per li Sacri Altari ; Al che consentiente ancho Cesare hà messo in banco 240. Libbre d' oro dal tributo di Mesopotamia per il bisogno delli Frati Conventuali .

E 4 man-

զպանծալի պատրաստուի պատշգա
 մաց կուսաստանինոցա վերանուիրե
 ցի ըստ արժանոյն • Իսկ և վկայարա
 նի սրբոյ կարապետին յոհաննու և հայ
 րապետին ավթանագինեայ զոսկեայս
 ծածկոցս ծալովիս , և զապարօշս սր
 բոց սեղանացն և զայլս բազումս ըս
 պասս եկեղեցւոյ իպէտս եղբարցն
 միաբանեցերոց , ընդ որում և կայսրն
 համաձայնեցեալ մասնաւորեաց ՚ի
 սեղանն զերկուս տաղանդս ոսկւոյ ՚ի
 հարկացն միջագետաց •

Առաքեցաք ևս զընծայս բազումս
 ընծանեաց սրբոյ Խժածնին և վարա
 գայ վերնակրօնից եղբարցն և սրբոյն
 ղլեոնդեայ • Իւ այլոց եօրիսկոսոսաց
 քահանայից կրօնաւորաց և կղերիկո
 սաց եկեղեցւոյ որք եկեալք էին զհետ
 լուսաւորչին հայոց ետուք զտուրս
 մեծամեծս , և սրատրատեցաք զմն
 պի

Mandassimo ancho molti presenti per la Chiesa della Madonna d' Inzani , e per la Chiesa della Santa Croce di Varach , e per il Santo Padre Leone ; Et alli Vescovi , e Sacerdoti , e Monachi , e Chierici , che erano venuti con San Gregorio , daffimo magnifici presenti , & preparassimo tutte le cose necessarie per il viaggio verso l' Oriente per Mare , & per terra . Vascelli novi Regij segnati con la Benedittione Divina , & oro per la provisione in fino alli confini dell' Armenia , Concedessimo ancora à San Gregorio per eterna memoria nella Città di Gerusalemme , habitationi , e luoghi della diuotione , il Tempio di San Giacomo , e ordinassimo che dal Tesoro Reggio ivi si fabbrichino Chiese , e si alzino muraglie intorno , e si faccino dentro

por-

սխտոյս նոցա ընդ ծով և ընդ ցամաք,
 և սակս ճանապարհին որ յարևելս, ըզ
 նաւսնորս արքունականս և դիտակո
 բան շանս և հրոսակս պատրաստակա
 նս մինչև ՚ի սահմանս հայաստանեաց.
 Պարգևեացաք և նորասրակ պարթ
 ևին մերում ՚ի յիշատակ յաւիտենա
 կան յազգաց յազգս յերուսաղէմ քա
 ղաքի ՚ի յիջևանս հայոց աղօթականս
 զվկայարան սրբոյն յակոբայ եղբօրն
 յոհաննու, զի ՚ի յարքունականաց գան
 ձուցն շինիցեն անդ զեկեղեցիս և արկ
 ցեն զպարիսպս բարձունս շուրջանա
 կի, և ՚ի ներքոյ զսրահս և զանեակս ա
 ռանձնականս արանց և կանանց, և
 ռոճիկք նոցա ՚ի գալն և ՚ի գնալն յար
 քունուստ լիցի: Պատրաստեցաք ևս
 զտեղի պատարագի սրբոյն գրիգորի
 ՚ի յարութի մեծի եկեղեցւոյն և ՚ի սա
 ճելութեանն ի պողոթայ, և սահմա
 նե

portici , e camere private per li huomini , e per le donne , e lor spese tanto nel andare , quanto nel ritornare sia dalla curia nostra , Preparafimo anche luogo della Messa per San Gregorio nella Chiesa della Resurrectione , e del Crocifisso in Colcotta , & habbiamo destinato tre lampadi sopra il Sepolcro di Nostro Signore in memoria delli Latini , Armeni , e Greci . Scriuessimo à tutti li Vicharij dell' Evangeliste , & alli Patriarchi , che sono in Levante , acciò coonorino il Patriarca dell' Armenia , essendo Padre Spirituale di tutto il Levante , doue quattro delli Apostoli di Christo sono martirizzati : ivi è l'Image del Salvatore , che hà mandato ad Abgaro , che prima di tutti Prencipi credete in Christo . Ivi è anco l'Ima-

gi-

նեցաք զերիս կանթեղս մշտավառս՝ ի
 վր գերեզմանին քի զանարից զուպ
 պայիցն և զմիջինն՝ ի յիշատակ լաթի
 նացւոց հայոց և հելլենացւոց • Գրե
 ցաք և զհրովարտակա ընդ հանրականս
 առաթողակաղո աւետարանչաց և
 առ պատրիարքունս որք են յարևելո
 զի զհայոց հայրապետն համապատիւ
 տեսանիցեն ինքեանց, գողով հոյր հոգ
 և որ բողորի արևելեան յորում առաքե
 լոցն քի չորքն մարտիրոսու թեամբ են
 կատարեցեակք անդ կայ պատկերն
 փրկչին զոր առաքեաց իր առաքգա
 թոս որ յառաջ քան զամս թագաւորս
 հաւատաց՝ ի քս • անդ կայ և փայտե
 ղէն պատկերն սրբոյհւոյ անձաճնին
 զոր ամն տեսառնագրեաց և օրհնեաց
 յաւուր փոխման մօրն իւրոյ • անդ կայ
 և խաչամասն պատրոնիկեայ որ էր՝ ի
 պարանոցի սրբոյն հռէփսիմեայ , և
 մասս

gine di legno della Madonna , che il Signore benedisse nel giorno dell'Assunzione della sua Madre . Ivi è anco la particola della Croce , che era al collo di Santa Ripsima . Ivi è anco la Lanza di Longino con la quale ferì la Costa del Salvatore . Ivi è anco il braccio di Sant' Iseppo d' Arimathia , che sepelì Nostro Signore : ivi è anche l' ampolla dell' oglio che benedisse il Signore , e diede alli suoi Discepoli per ongerli amalatti : conforme attesta San Luca . Ivi sono anche le Reliquie di San Giovanni Battista , le quali portò San Giouanni Euangelista dalla Givdea in Epheso , e Permeliano Vescovo portò in Capadocia , e San Leone le concesse à Gregorio Illuminatore . Ivi sono anche le Reliquie di San Atanacheno , che fu
fra-

մանա սցս զոր մէք պարգևեցաք նո
 ցա • անդ կայ և գեղարդն զունկի անո
 սի որով խոցեցաւ կողն փրկչին • անդ
 է և աջն յովսէփայ արեմաթացւոյն որ
 սրատեաց և թաղեաց զմորն • անդ է և
 շիշիւ զոյն զոր օրհնեաց մորն և ետ առ
 աքելոցն զի զհիւանդս օժանիցեն ող
 սկատմէ սբ աւետարանիչն , անդ են և
 շխարք յոհաննու մկրտչին զորս յո
 հաննէս աւետարանիչն եհան ի հրէաս
 տանէ և եբերյեփեսոս , և փերմէ լիա
 նոս եպիսկոպոսն տարաւ ՚ի կեօարիայ •
 և սբ զլեւոնդն սրարգևեաց գրիգորի
 լուսաւորչին • անդ են և նշխարք սր
 բոյն աթանաղինեաց որ էր եղբայր մա
 րիամու մօրն արիստակիսի և վրթանի
 սի , և անդ է մծայիկն գրիգոր զուար
 թուն և այլք •

Մոր տուաք մէք զհրաման զի ՚ի
 բնաւս գնացս ճանապարհաց սոցա

fratello della Madre di San Arista-
chiso , e Verteniso . Et ivi è il di-
vino Gregorio vigilante , & altre .
Onde concediamo licenza , che per
tutto il loro viaggio , dove arriva-
no , se ivi si ritrovino qualche Reli-
quie di Santi, senza contraddittione gli
sia dato qualche particola , conforme
abbiamo fatto noi . Hora doppo il
nostro supremo commandamento , il
Patriarcha legitimo dell' Armenia
habbia Authorità in Levante di opera-
re tutto quello , che vuole , secondo li
Canon Apostolici , e possa ligare , &
assolvere in Cielo , & in terra . Li Be-
nedetti da esso sijno benedetti da noi ,
e li escommunicati da esso rimanghino
in fino al loro ripentimento . Et possa
commandare il detto Patriarcha nell'
Armenia , nella Giorgia , nella Siria ,
nell' Albania , e nella Persia .

Que-

տւր և հանդիպիցին ՚ի նշխարից սրբոց
 որք անդ գտանիցին առանց հակառա
 կութեան զմասն ինչ պարգևիցեն սո
 ցա ույ և մէք ՚ի բազկաց առաքելոցն
 և յայլոց զմաստունն պարգևեցաք •
 Ասան որոյ զկնի մերոց վէհագունից
 հրամանաց հայրապետն հայոց արժա
 նաժառանգ ունիցի զիշխանութիւն
 գործելոյ յարևելա շորինչ և կամիցի
 ըստ առաքելականաց կածոնիցն և կա
 թող լիցի կապել և արձակել ՚ի յերկինս
 և ՚ի յերկրի օրհնեցեալքն ՚ի նամանէ օրհ
 նեցեալք լիցին ՚ի մէնջ , և բանադրե
 ցեալք ՚ի նամանէ ինմին կացցեն մինչ և
 գայցեն ՚ի զղձումն • Աւ զհրաման կա
 թիցէ հանել հայոց հայրապետն ՚ի հայս
 ՚ի վիրս յաղվանս յասորիս , և ՚ի պարտա
 Այս գիր միաբանութե և սիրոյ և հաս
 տատուէ գրեցաւ հրամանաւ մերով
 այսինքն կոստանդիանոսի մեծի կայ
սէրս

Questa lettera dell' Vnione , e dell' Amicitia fù scritta coll' Autorità nostra di Costantino gran Cesare , e di San Siluestro Sommo Pontefice nel gran Sinodo , nella Festività delli Santi Apostoli , nella lingua Latina , e fù sigillata col nostro Sigillo , e sottoscrizione ; la copia di questa è la lettera dell' Vnione di Tridade , e di San Gregorio habbiamo messo in Camera Regia , consignando questa in mano di Agatanchelo Notaro sapiente del Rè delli Armeni à maggior Gloria del Signor Nostro Giesù Christo Benedetto in Sempiterno .

Coll' Intercessione di questi Santi Apostoli , e di due Santi Pontefici habbia Misericordia il Signore di chi sono stati causa di questa pia

F

ope-

սէրս և սրբոյն սեղբէստրոսի վէհագ ու
 նի փափինն , 'ի մեծի սիւն հոթոսի 'լաօ
 նի սրբոց սուաքելոցն լաթինականաւ
 լեզուաւ մակագրեցեալ և արքունա
 կանաւ մատանեաւ մերով կնքեցեալ
 և ստորագրեցեալ և զհաւատարն սո
 րա , և զթուղթն միաբանութե արդա
 տայ և սրբոյն գրիգորի եղաք 'ի ջամ
 ուին արքունի , իսկ զայսաւ անդեցաք
 'ի ձեռն իմաստնոյն ազատանդեղոսի
 առեւադարի հայոց արքային ի փառա
 քի այ մերոյ որ է օրհնեցեալ 'ի յաւի
 տեանս :

արհեստնաւ իսկ զհոգի իմ

opera ridotta in stampa à profitto d'
ogni Anima fedele . Et il tutto à
maggior honore , & gloria d' Id-
dio , e della sua Santissima Madre .

La speranza dell' Agnellini è nel
Agnello , e nella sua Santa famiglia .

Աղօթք իւրաքանչիւր անձին հաւատացելոց 'ի քս' .

Որ արարեալ է Տեառններսիսի հայոց կաթուղիկոսի .

Աւատով խոստովանիմ ե
 րկիր պագանեմքեզ . հա
 յր և որդի , և սբ ոգի . անեղ
 և անմահ բնութիւն արարիչ հրեշտա
 կաց և մարդկան և անեղելոց , ողոր
 մեաց քո արարածոց .

Հաւատով խոստովանիմ ե երկիր
 պագանեմքեզ , ամբ աժանելի լոյս ,
 միասնական սուրբ երրորդութիւն և
 մի անձութիւն , արարիչ լուսոյ և հա
 լածիչ խաւարի , հալածեա 'ի հոգւոյ
 իմմէ զխաւար մեզաց և անգիտութե ,
 և լուսաւորեա զմիտս իմ 'ի ժամուս
 յայսմիկ . աղօթելքեզ 'ի հաճոյս և ըն
 դու

[Oratione Divotissima composta da

S A N N A R C I S I O

Primato dell' Armenia Maggiore .

On Fede Confesso , & adoro te Padre , Figliolo , e Spirito Santo , increata , & immortale essenza , fattore degl' Angeli , e de-

gl' huomini , e di tutte le Creature , habbi misericordia di me peccatore .

Con fede Confesso , & adoro te Santissima Trinità , & vna Deità , lume indivisibile , Creatore del lume , e scacciatore delle tenebre , scaccia dall' Anima mia le tenebre del peccato , e dell' ignoranza , & illumina in questa hora la mia men-

F 3 te,

դունիլ ՚ի քէն զխնդրուածս իմ • և
 ողորմեաց ինձ բազմամեղիս •

Հայր եֆէնսաւ որ անձ ճշմարիտ , որ
 առաքեցեր զորդիդ քո սիրելի ՚ի խըն
 դիր մոլորեալ ոչխարին • մեղայցերկի
 նս և առաջի քո , ընկալ զիս որպէս զա
 նառակ որդին և զգեցո ինձ զպատմու
 ճանն զառաջին , զոր մերկացայ մեղօք ,
 և ողորմեաց քո արարծոց և ինձ բազ
 մամեղիս •

Որդի անյ անձ ճշմարիտ որ խոնարհե
 ցար ՚ի հայրական ծոցոյ և առեր զմար
 մին ՚ի սրբոյ կուսեն մարիամայ , վասն
 մէրոյ փրկու թէ • խաչեցար և թաղե
 ցար և յարեար ՚իմեռելոց և համբարձ
 առ հայր , մեղայցերկինս և առաջի քո ,
 յիշեն զիս որպէս զառաջակն • յորժամ
 դատարքայու թեամբ քով և ողորմեալ •

Որդի անյ անձ ճշմարիտ , որ իջեր ՚ի յոր
 դանան և ՚ի վերնատունն , և լուսաւո
 րե

te , acciò vi possa fare preghi piaceuoli , & ottenere da te le mie domande , & habbi misericordia di me .

Padre celeste , e Dio vero , che mandasti il tuo diletto Figliolo per cercare la peccorella persa , peccai in Cielo , & in presenza tua accettame , come accettasti il figliolo prodigo , e vesti me con la prima stola , nalla quale son despoliato per li miei peccati , & habbi misericordia di me peccatore .

Figliolo di Dio, Dio vero, che t'humiliasti dal seno del Padre , e pigliasti Corpo nel Ventre della Santissima Vergine Maria per la nostra Salute : Sei Crocifisso , e Sepolto , & resuscitasti da morte , & ascendesti al Padre , peccai in Cielo , & in presenza tua , ricordati di me , come del Ladrone , quando venirai

րէցեր զիս մկրտու թէ՛սք աւարդանին .
 մեղայ յերկինս և առաջիքո, մաքրեան
 զիս վերատին անձային հրովքո որպէս
 հրէդէն լեզուօք զառաքեալսն . և ողոր
 մեա .

Անեղ բնու թիւն, մեղայ քեզ մտօք
 իմովք հոգով և մարմնով իմով մի յի
 շեր զմեզս իմ զառաջինս . վասն անու
 անդ քու մարբոյ . և .

Տեսող ամենայնի, մեղայ քեզ խոր
 հրդովքանիւ և գործով, ջնջեա զձե
 ուագիր յանցանաց իմոց և գրեա զա
 նունս իմ՝ իգարու թիւն կենաց և ողոր
 մեա .

Քննող գաղանեաց, մեղայ քեզ կա
 մաւ և ակամայ գիտութիւ և անգիտու
 թէ՛ք . թողու թի շնորհեա մեղաւորիս .
 զի՛ի ծնրնդէնէ աւարդանին մինչև ցայ
 սօր մեղուցեալ եմ՝ առաջի անձու թէ՛դ
 քո զգայարանօք իմօք . և անձամբ
 մարմնոյս և ողորմեա .

Ամե

nel Regno tuo . Et habbi misericordia .

Spirito di Dio, Dio vero , che descendesti nel Fiume Giordan , & nel Cenacolo , & illuminasti me con il Battesimo del Santissimo Fonte , peccai in Cielo , & in presenza tua , Purifica me di novo con il tuo fuoco Divino , come purificasti li Apostoli con le lingue ignee . Et habbi misericordia di me .

Increata essenza peccai in presenza tua con la mente , con l' Anima e con il Corpo mio , non ti ricordar delli miei peccati passati , per il nome tuo Santo . Et habbi misericordia .

Visitatore di tutti , peccai in presenza tua con pensieri , con parole , e con opere . Depenna il Chirografo delli miei delitti , & scrivi
il

Ամենօրնամ տր գեր սրահայան
 աչաց իմոց զերկիր զ քո սուրբ ոչև
 հայել յարատև ականջաց իմոց , ոչ ա
 խորթել լսել զբանա չարութեան , և
 բերանոյ իմոյ ոչ խօսիլ զատութիւն , և
 սրտի իմոյ ոչ խորհիլ զչարութիւն և ձե
 ուաց իմոց ոչ գործել զանիրաւութիւն ,
 և ոտից իմոց ոչ գնալ ՚ի ճանապարհս
 անօրէնութե , այլ ուղղեալ զչարթումն
 սոցա լինիլ ըստ պատուիրանաց քոց ա
 մենայնի . և ողորմեաց .

Հուր կենդանի քո զհուր սիրոյ քո
 զոր արկեր յերկիր բորբոքեալ յանձն իմ
 զի այրեսցէ զաղտ հոգւոյ իմոյ , և սր
 բեացէ զխիղճ մտաց իմոց և մաքրեսցէ
 զմեղս մարմնոյ իմոյ , և վառեսցէ զոյս
 գիտութեան քո ՚ի սրտի իմում , և ողոր
 մեա .

Ամաստութի հօր յստուր ինձ զիմաս
 տութիւն . զբարիս խորհիլ և խօսիլ և

il mio nome nel Libro della vita ,
& habbi .

Per scrutatore delli occulti , peccai in presenza tua volontariamente , & inuolontariamente , sapendo , e non sapendo . Perdona à me peccatore , che dal mio nascimento del Battesimo , fin ad hora peccai in presenza della tua Divinità con li sensi , e con tutti li miei membri ; & habbi misericordia .

Protettore di tutti , poni agl' occhi miei per custode il tuo timore , acciò non guardi vitiosamente , & alle orecchie mie , acciò non mi diletta sentire le parole otiose , & alla bocca mia , acciò non parli la falsità . Et al cuor mio acciò non pensi cose illecite , & alle mani mie acciò non faccia iniquità , & alli piedi miei , acciò non vada nella

stra-

գործել առաջի քո յամ ժամ, և ՚ի չար
խորհրդոց և ՚ի բանից, և ՚ի գործոց
փրկեա զիս, և ողորմեա օ

Ամենցող բարեաց տր կամարար մի
Թողոր զիս ՚ի կամս անձին իմոյ գնալ,
այլ առաջ նորդեա ինձ լինիլ միշտ ըստ
կամաց քոց բարեսիրաց և ողորմեա օ

Արքայ երկնաւոր տուր ինձ զար
քայուի քո զոր խոստացար սիրելեաց
քոց և զօրացո զսիրտ իմատել զմեղս և
սիրել զքեզ միայն եւ առնել զկամս քո
եւ ողորմեաց օ

Խնամող արարածոց պահեա նշա
նաւ խաչի քո, զհոգի և զմարմին իմ,
՚ի պատրանաց մեղաց և ՚ի փորձուէց
դիւաց և ՚իմարդոց անիրաւաց և յամ
վտանգից հոգւոյ և մարմնոյ, և ողոր
մեաց օ

Պահպան տմի քս աջ քո հովանի լեցե
՚ի վերայ իմ, ՚ի տուէ և իգի շերի, ՚ե
նստիլ

strada dell' impietà . Et indirizza li loro moti , acciò sijno sempre secondo li tuoi comandamenti ; & habbi misericordia .

Christo Fuoco uivifico accendi nell' anima mia il fuoco del tuo amore , che hai sparso in terra , acciò consumi l' impurità dell' anima mia , e purghi la mia coscienza , netti li peccati del corpo mio , & accenda il lume della tua scienza nel mio cuore : & habbi misericordia .

Sapienza del Padre Giesù dammi la sapienza , acciò possa in presenza tua sempre pensare , parlare , & operare le cose buone , e saluami dalli pensieri , dalle parole , e dalle opere cattive , & habbi .

Accettatore di buoni , che compisci la volontà di tutti , non mi lasciar caminare secondo li desiderij

del-

նստիլ ՚ի տան և ՚ի գնալ ՚ի ճանապարհ,
 ՚ի նընջել և ՚ի յառնել, զի մի երբէք սա
 սանեցայց և ողորմեա .

Ա՛ծ իմ, որ բանաս զձեռն քո և ընու
 զնամ արարածս ողորմութեք քով . քեզ
 յանան առնեմ զանձն իմ, դու հոգա,
 և պատրաստեա զպէսս հոգւոյ և մար
 մնոյ իմոյ յայամ հետէ մինչև յաւի
 տեան . և ողորմեա .

Գարձուցից մուրեկոց դարձո զիս
 ՚իչար սովորութեանց իմոյ, ՚ի բարի
 սովորութի, և բեւեալ յոգի իմ զսոս
 կալի օր մահուն և զերկիւղ գեհեմին
 և զսէր արքայութեն . զի զղջացայց ՚ի
 մեղաց և գործեցից զարդարութիւնս
 և ողորմեա .

Աղբիւր անմակութեան աղբերա
 ցո ՚ի սրտէ իմմէ զարտասուս ապաշ
 իարութեան, որպէս պուճըկին զի լո
 ւացից զմեզս անձին իմոյ յառաջ բան
 զէ

della mia propria persona, mà conduci me secondo la tua Santissima volontà, & habbi.

Rè celeste dami il Regno, che hai promesso alli tuoi amici, e fortifica il mio cuore, acciò odia il peccato, & ami te solo, & faccia la tua volontà, & habbi.

Deffensore delle creature Custodisci con il segno della tua Croce l'anima mia, & il corpo mio dall'inganno del peccato, dalla tentatione, dalli demonij, e dalli huomini ingiusti, & habbi.

Custode di tutti Christo, la tua destra me protega il giorno, e la notte, nel sedere in casa, e nel caminare in viaggio, nel dormire, e nel levarmi, acciò mai non contremisca, & habbi.

Dio mio che apri la tua mano,

&

զէլանէն իմ յաշխարհէս • և ողորմեա •

Պարգևիչ ողորմութեան պարգևեա ինձ ուղղափառ հաւատով, և բարի գործով և սուրբ մարմնոյ և արեանքո հաղորդութե՛ք գալանքեզ • և ողորբարեբար տր հրեշտակի բարւոյյան ձրն արաոցես զիս • քաղցրութե՛ք աւանդել զհոգի իմ • և անխառով անցուցանել ընդ չարութիւն այսոցն • որք են ՚ի ներքոյ երկնից • և ողորմեաց •

Սոյս ճշմարիտ քսարժանաւորեա զհոգի իմ, ուրախութե՛ք տեսանել ըզլոյս փառաց քոց ՚ի կոչման աւուրն, և հանգչիլ յուսով բարեաց յօթեանս արդարոց մինչև յօր մեծի գալստեանքո • և ողորմեա •

Պատաւոր արդար յորժամ գաս փառօք հօր, դատել զկենդանիս և ըզմեռեալս մի մտաներ ՚ի դատատոյան ընդ ճպռայլս քո այլ փրկեա զիս ՚ի յա

& riempisci tutte le Creature della tua misericordia , à te raccomandando la mia persona , habbi cura di me , e prepara li bisogni dell' anima , e del corpo mio fino al fine della mia vita , & habbi misericordia di me .

Conuertitore delli erranti , rimovimi dalli miei cattivi costumi , & imprimi nell' anima mia il tremendo giorno della morte , il timore dell' Inferno , e l' amore del Paradiso , & habbi .

Fonte dell' immortalità fa scaturire lacrime della penitenza , come di Maria Maddalena , acciò lavi li peccati dell' anima mia , avanti che parta di questo Mondo , & habbi .

Elargitore della carità , concedimi con la Catholica Fede , con le opere buone , e con la Communion-

Լիտենական հրոյն և լսելի արա ինձ զե
րանաւէտ կոչումն արդարոց երկնից
արքայութեանդ և ողոր •

Մենողորմտի ողորմեա ամենայն
հաւատացելոց ՚ի քեզ իմոց և օտարաց
ծանօթից և անծանօթից կենդանեաց
և մեռելոց շնորհեա և թշնամեաց ՚ի
մոց և ատելեաց զթողութի, որ առ իա
յանցանաց, և դարձո զնոսա ՚ի չարեա
ցրն, զոր ունին վասն իմ, զի ողորմու
թեան քում արժանի եղիցին, և ողոր •

Քառաւորեալ տէր ընկալ զաղա
չանո ծառայիս քո և կատարեա ՚ի բա
րի զխնդրուածս իմ • Բարեխօսութե
սրբուհւոյ անձաճնին և յովհաննու
մկրտչին և սրբոյն ստեփաննոսի նա
խավրկային և որբոյն գրիգորի մերոց
լուսաւորչին • և սրբոց առաքելոցն և
մարգարէիցն և վարդապետացն, և
մարտիրոսացն և սրբոց հայրապետա

ne del Santissimo Sacramento venire
à te, & habbi.

Benefico Signore raccomandami
all' Angelo buono, acciò mi faccia
render l'anima con soavità, e mi
faccia passare senza travaglio la ma-
lignità delli Demonij, che sono sot-
to il Cielo, & habbi.

Christo Lume vero fa degna l'a-
nima mia con allegrezza vedere il
lume della tua Gloria, nell' hora
della mia morte, e riposarsi con la
speranza delli eletti nell' habitatione
delli Santi, fino al giorno del tuo
secondo Aduento. & habbi.

Giudice giusto, quando venirai con
la Gloria del tuo Padre à giudicare
li uivi, e li morti, non intrare in
giuditio col tuo seruo, mà salua-
me dal fuoco eterno, e fa me de-
gno di sentire il Beato inuito delli

ցրն և ճրգնաւորացն և կուսանացն
 և ամսրբոց քոց • երկնաւորաց և երկ
 րաւորաց և քեզ փառք և երկրպագու
 թիւն անբաժանելի սուրբ երրոր
 դու թէդ • յաւիտեանս յաւիտենից •
 ամէն •

Վառք և գոհուի և շնորհակալուի
 համագոյի և ամբաժանելոյ սրբոյ եր
 րորդու թէն հօր և որդւոյ և հոգւոյն
 սրբոյ որ ետ կարողու թի մեղուցելոյս
 անձին հասանիլ ՚ի վախճան դու զնա
 քէի սցսորիկ գործառնու թէս •

Եւ ՚ի հայրապետութիան տիարն
 եղեազարու ամենից հայոց կաթու
 ղիկոսի Սրբոյ էջմիածնի •

Santi nel Regno del Cielo, & habbi misericordia.

Commiseratore di tutti habbi misericordia di quelli che ti adorano, delli miei congiunti, e delli altri, delli cogniti, e delli incogniti, delli viui, e delli morti, e concedè alli miei nemici, e contrarij la remissione delli delitti, per li quali mi hanno offeso, e couertirli dalla malignità, che hanno verso me, acciò sijno degni della tua misericordia. Et habbi.

Glorioso Signore accetta li Preghi del tuo seruo, e compisci nel buono la mia intentione, per l'Intercessione della Beatissima Vergine, di San Giovanni Battista, di San Stefano Protomartire, di San Gregorio Illuminatore, delli Santi Apostoli Profeti, Dottori, Martiri,

Con-

Հորհօք ամինայգորին նոյ Տալա
 գրեցեալ ՚ի տպարանի Տիմօթէոսի
 գարնուկ արքիէպիսկոպոս
 սի ասորոց:

՚Ի Թուի փրկչին մերոյ յԷ քԷ
 Հազար վեց Հարիւր
 իննսուն:

Վ Ե Ր Թ:

Confessori , Eremite , Vergini , e
di tutti gl' altri Santi Celesti , e
Terrestri , & à te sia Gloria , &
adoratione Padre , Figlio-
lo , e Spirito Santo ,
nei secoli delli se-
coli . Amen .

IL FINE.

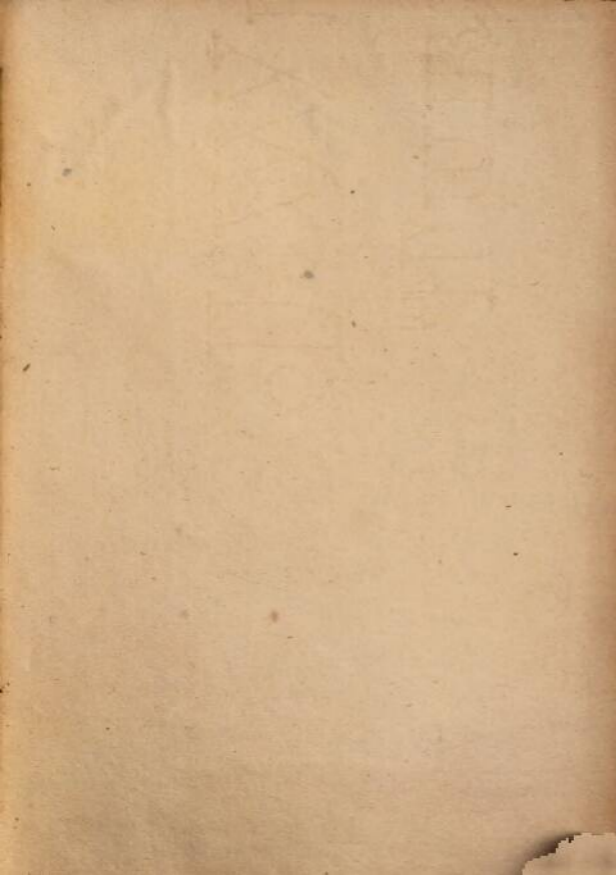

Restino avisati , che nella pagina 35.
deve aggiungersi dopo la parola
Christo , dalla .

Յանուարն հօր և որդւոյ և սբուհ հոգւոյն:

Ի գառին սատու ծոյ է յոյս գառնուկին
 և սպառնեցեալ է ի սրբազանս ընաս
 նիս նորին:

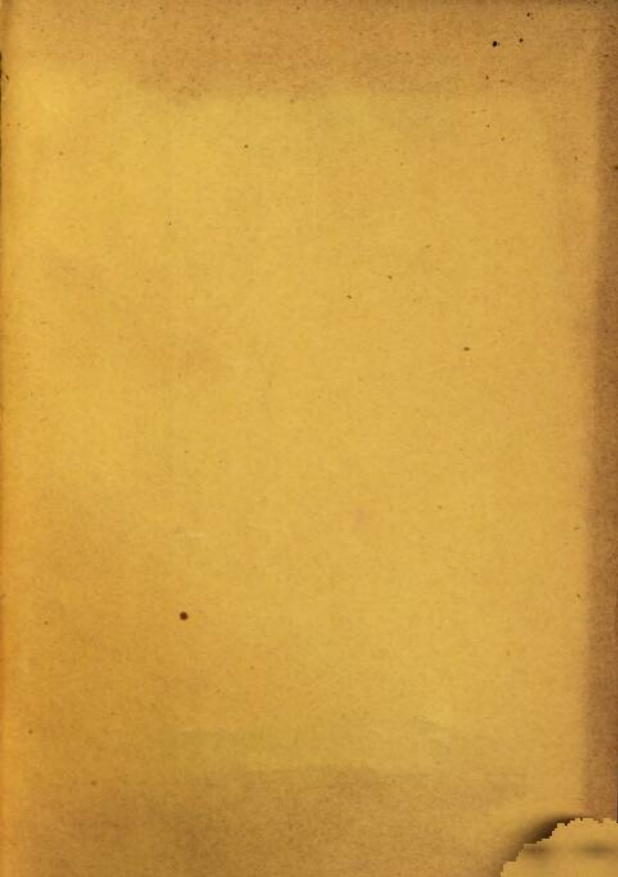

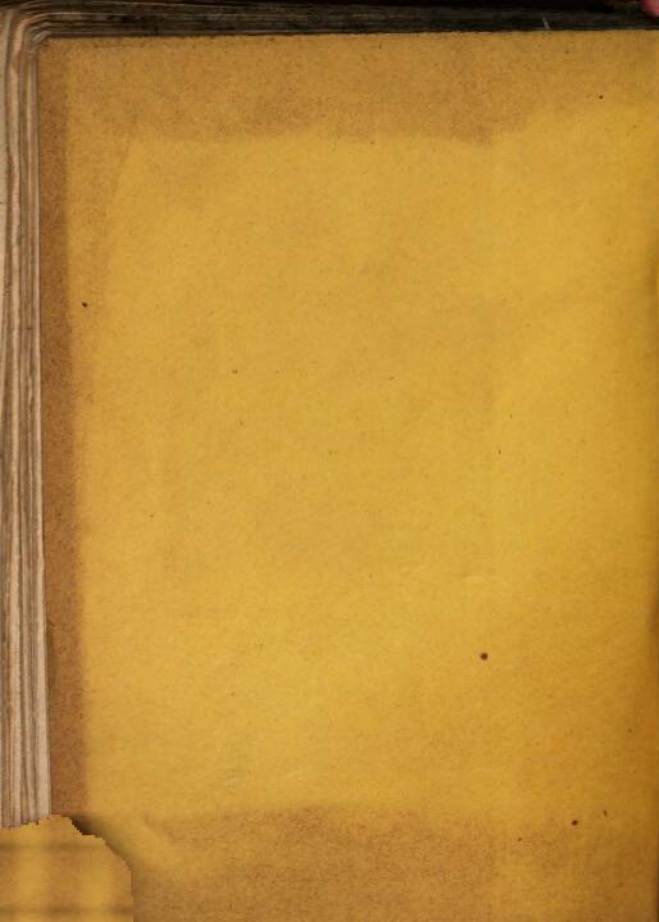

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or header, which is mostly illegible due to fading.

Handwritten text at the bottom of the page, likely a signature or a concluding note, which is mostly illegible due to fading.

Österreichische Nationalbibliothek

+Z158055401

